
İMALAR SANAYİNDE DÖNÜŞÜM

Özel İhtisas Komisyonu
Raporu

2014

Rapor içinde belirtilen görüşler komisyon katılımcılarının ve raportörün görüşlerini yansıtmaktadır.

Bu görüşler Trakya Kalkınma Ajansı'nı bağlamamaktadır.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
TABLolar.....	4
YÖNETİCİ ÖZETİ	5
1. GİRİŞ	6
2. MEVCUT DURUM ANALİZİ.....	7
2.1. Dünyada (Ülkeler ve Uluslararası Kuruluşlar) Genel Durum ve Gelişme Eğilimleri.....	7
2.2. Türkiye’de Genel Durum ve Gelişme Eğilimleri.....	11
2.2.1. İmalat Sanayi Genel Değerlendirmesi	12
2.3. Bölgede Genel Durum ve Gelişme Eğilimleri.....	19
2.3.1. Bölge İllerinde İmalat Sanayinin Yeri.....	19
2.3.2. Edirne, Tekirdağ, Kırklareli İllerinin Sanayi Yapısı.....	23
2.3.3. Edirne, Tekirdağ, Kırklareli İllerinin Dış Ticareti.....	26
2.4. Dünyadan ve Ülkemizden Başarılı Uygulama Örnekleri.....	29
2.4.1. Güney Kore Örneği;.....	29
2.5. Geçmişe Dönük Değerlendirme ve Çıkarılan Dersler	30
3. GZFT ANALİZİ VE REKABET GÜCÜ DEĞERLENDİRMESİ.....	32
3.1. İmalat Sanayinin Güçlü Yönleri.....	32
3.2. İmalat Sanayinin Zayıf Yönleri	33
3.3. İmalat Sanayinin Önündeki Fırsatlar	36
3.4. İmalat Sanayi için Tehditler	37
4. PLAN DÖNEMİ PERSPEKTİFİ.....	39
4.1. Bölge Planı Vizyon ve Tematik Gelişme Alanı Önerileri.....	39
4.2. Hedef, Strateji ve Faaliyetler	39
4.3. Önemli Projeler	63
4.3.1. KOBİ’ler için Ortak Ar-Ge Merkezinin Kurulması;.....	63
4.3.2. Trakya Bölgesinin Yüzey Sularının Kullanılabilir Duruma Getirilmesi;.....	63
4.4. Plan Hedeflerini Gerçekleştirmek İçin Yapılması Gereken Araştırmalar	64
5. SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME	66
5.1. Hedef, Strateji ve Faaliyetlerin Ulusal Plan ve Stratejiler ile Uyumu	66
5.1.1. Türkiye Sanayi Strateji Belgesi (2011 - 2014)	66
5.1.2. 2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı.....	67
5.1.3. Girdi Tedarik Stratejisi ve Eylem Planı (2013 - 2015)	68

5.2. Sektörün/Tematik Konunun Bölgenin Gelişmesine Katkısının Değerlendirilmesi.....	70
KAYNAKÇA	72

TABLolar

Tablo 1 Belirli Ülkelerin İmalat Sektöründeki İleri Teknolojiyi Kullanım Payları (%) (1995-2010), (%).....	8
Tablo 2 Belirli Ülkelerin Küresel Payları ile Belirli İleri Teknoloji İmalat Endüstrisi Katma Değer Oranları (%) (1995-2010)(%).....	9
Tablo 3 Belirli Ülkelerin Küresel Payları ile Belirli İmalat Endüstrisi Katma Değer Oranları (%) (1995-2010).....	10
Tablo 4 İmalat Sanayine İlişkin Özet Bilgiler.....	11
Tablo 5 Yıllar İtibariyle İmalat Sanayinin Genel Performans Göstergeleri (2005-2010).....	14
Tablo 6 İmalat Sanayi Alt Sektörlerinin Seçilmiş Karakteristik Değerleri (2008 yılı).....	15
Tablo 7 İmalat Sanayi Alt Sektörlerinin Seçilmiş Karakteristik Değerleri (2008 yılı) (Devamı).....	17
Tablo 8 İmalat Sanayi Alt Sektörlerinin Toplam İmalat Sanayi İhracatı İçindeki Payı (%) (1996-2010).....	18
Tablo 9 İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması, ekonomik faaliyet kısımlarına ve yerel birimlerin bulunduğu yere göre yerel birim sayısı ve istihdam (2012 yılı).....	21
Tablo 10 Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (Edirne, Kırklareli, Tekirdağ) (%) (2010 yılı).....	24
Tablo 11 Edirne, Tekirdağ, Kırklareli illerinin İhracat Rakamları (2008-2011).....	26
Tablo 12 Edirne, Tekirdağ, Kırklareli İllerinin İthalat Rakamları (2008-2011).....	27

YÖNETİCİ ÖZETİ

Türkiye ekonomisi 2001 krizi sonrasında yaşanan ekonomik toparlanma ve gelişim sürecini büyük ölçüde tamamlamış bulunmaktadır, ancak reform sürecinin bölgesel bazda sürdürülmesi gerekmektedir. Cari işlemler açığı, işsizlik ve bazı sektörlerdeki geçiş dönemi sorunları ilerleyen dönemlerde karşılaşılabilecek olan riskleri oluşturulmaktadır.

Ülkemizin küresel ekonomiye entegrasyonunun önceden planlanarak yürütülmesi, büyümenin sürdürülebilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Türk imalat sanayinin küreselleşme süreci biçiminden ve derinleşmesinden kaynaklanan sorunlar ile başa çıkabilmesi için, bu biçimi belirleyecek bilinçli politika tercihlerinin etkili bir şekilde, mümkün olan en fazla katılımı ile belirlenmesi gerekmektedir.

Trakya Bölgesi sahip olduğu coğrafi konum ve sanayi yapısı ile gelişime açık bir durumdadır. Bu yapısı ile bölgede faaliyet gösteren yada faaliyet gösterecek olan imalat sanayi firmalarının rekabet gücünü ve verimliliğini artırıcı politikalar belirlenmesi mümkündür.

Raporun tüm “İmalat Sanayinde Dönüşüm Özel İhtisas Komisyonu” katılımcılarının görüş ve birliği ile ortaya konan temel vizyonu **“İşbirliği, Güçbirliği Kültürünü Benimsemiş, Katma Değeri Yüksek ve Markalaşmış Ürünler Üreten, Bölge Potansiyelleri Doğrultusunda Gelişimini Planlayan, Lojistik ve Enerji Altyapısı Güçlü, Çevreyle Dost bir İmalat Sanayi”** olarak belirlenmiştir.

Bu raporda, Trakya Bölgesinin önümüzdeki on yıllık süreçte takip etmesi gereken imalat sanayi politikalarına dair bir çerçeve çıkarılmaktadır. Bu kapsamda öncelikle Trakya Bölgesindeki imalat sanayinin yapısı analiz edilmektedir. Daha sonra, içinde bulunulan ortamda bölgedeki imalat sanayi açısından dikkat çeken olgular ve problem alanları tespit edilmektedir. Raporun hedefler, stratejiler ve faaliyetler bölümünde de tespit edilen risklerin azaltılmasına ve imalat sanayinin gelişimine yol gösterecek eylemler önerilmektedir.

Bu raporun amacı Trakya Bölgesindeki İmalat Sanayi politikalarını, Türk İmalat Sanayi genel politikaları çerçevesinde oluşturmak ve gerekli hedef, strateji ve faaliyetleri ortaya koymaktır. Ortaya konan bu hedef, strateji ve faaliyetler Trakya Bölgesindeki İmalat Sanayinin gelişimi için gerekli olan eylem planları ve politikaların oluşturulması için bir rehber niteliğinde olacaktır.

1. GİRİŞ

Türkiye ekonomisi 2001 ekonomik krizi sonrasında ekonomik alanda yaptığı çalışmalar ile toparlanma sürecini büyük ölçüde tamamlamış durumdadır. Buna paralel olarak imalat sanayinde de önemli gelişmelere imza atılmıştır. Özellikle devlet teşviklerinin kapsamının genişletilmesi imalat sanayinin gelişimine destek vermektedir. Küresel pazarda meydana gelen gelişmeler doğrultusunda Türk imalat sektörünün küresel entegrasyonun sağlanması ve rekabet avantajları etkin bir şekilde kullanması oldukça önemlidir. Günümüzde gelinen noktada katma değeri yüksek ileri teknoloji ürünlerinin üretimi ülkelerin gelişim hızlarını arttırması açısından zorunlu hale gelmiştir denebilir. Artık tarıma dayalı üretimin katma değeri yüksek ileri teknoloji ürünleri ile ikame edilmesi Türk imalat sektörünün gelişimini açısından önem arz etmektedir.

İmalat sektörünün gelişiminde önem arz eden bir diğer noktada, üretim kaynaklarının etkin kullanımının sağlanması ve bu yolla verimliliğin arttırılmasıdır. Türk imalat sanayindeki girdi maliyetlerinin başta Çin olmak üzere Asya ülkeleri ile baş edebilmesi için verimlilik arttırıcı yöntemler uygulanmaya konulmalıdır. Bu doğrultuda Türk imalat sektörü katma değeri yüksek ürünlerin üretimi konusunda yol aldığı anda beraberinde de verimliliği arttırıcı faaliyetleri uygulamaya koymasıyla, global pazarda önemli bir avantaj elde etmiş olacaktır. Ayrıca coğrafi konum olarak pazara yakınlık avantajı da güçlü bir lojistik sektör ile desteklendiğinde Türk imalat sektörü gelişimini daha da hızlandıracaktır.

TR 21 Bölgesi Edirne, Tekirdağ, Kırklareli illerini kapsamına alan bu raporda, İmalat Sanayinde Dönüşüm konuları hakkında ön bilgilendirme çalışması yapılmış ve devamında İmalat Sanayinde Dönüşüm Komisyonu Toplantıları doğrultusunda 2014-2023 yıllarına ait plan perspektifi belirlenmiştir.

2. MEVCUT DURUM ANALİZİ

2.1. Dünyada (Ülkeler ve Uluslararası Kuruluşlar) Genel Durum ve Gelişme Eğilimleri

II. Dünya Savaşı'nı takip eden yıllarda hemen hemen tüm ülkelerde ekonomik yapısal değişim meydana gelmiştir. 1990 'ların sonlarına doğru ise iletişim ve bilgisayar teknolojilerinde kaydedilen hızlı gelişmeler küreselleşme sürecinin hız kazanmasına ve bunun sonucu olarak da üretim yapısında ve dünya ticaretindeki güç dengelerinde önemli değişimlere yol açmıştır.

Bu süreçte sektörel yapıda meydana gelen global değişimler incelendiğinde, en önemli değişikliğin imalat sanayi ve hizmet sektöründe gerçekleştiği görülmektedir. Özellikle de imalat sanayinde üretim yapısının gelişmesine yol açan temel faktör teknolojik gelişim olmuştur. Tedarik zinciri yapısındaki gelişmeler teknolojik gelişmeler ile birleştiğinde üretimin ve dağıtımın hızını arttırmakta bununla beraber, üretim maliyetlerini düşürerek imalat sanayini teşvik etmektedir. Ayrıca yeni teknolojik ürünlerin üretilmesi ve pazarda hızlı bir şekilde kendine yer edinmesi, sektörde ortaya çıkan yeni ürünlerin üretimini arttırmaktadır. İleri teknoloji ürünlerinin dünya ticaretinde payının giderek artması bu sürecin en belirgin özelliklerinden birisidir.

Diğer önemli bir gelişme de imalat sanayi üretiminin gelişmiş ülkelere kayması ve bu ülkelere imalat sanayi gelişiminin hızla artmasıdır. İmalat sanayinin gelişmesiyle beraber büyüme hızı yavaş olan, düşük katma değerli ekonomiler hızla büyüyen ekonomilere dönüşmeye başlamışlardır. Teknolojik gelişimin de etkilemesiyle pek çok gelişmekte olan ülke ile gelişmiş ülkeler arasındaki fark kapanmıştır.

Küreselleşme ile ortaya çıkan yoğun rekabet ortamında ülkelerin rekabet gücünü arttıran en önemli faktörler teknolojik gelişim ve verimlilik artışıdır. Teknolojik gelişim ile üretim hızının artması, maliyetlerin düşürülmesi, kalite artışı ve pazar payında artışa yol açması, imalat sanayisi gelişimine katkı sağlarken, sürekli gelişim ve inovasyonu da zorunlu hale getirmiştir. Bu sürekli gelişim ve inovasyon büyüme hızlarına olumlu etki etmektedir.

Bilim ve teknoloji ile desteklenen imalat sanayi üretimi uluslararası ticarete rekabet gücünü arttırmakta ve buna bağlı olarak global pazarda sağlanan başarı da, yeni teknoloji yatırımlarını destekleyerek kaynak oluşturulmasına olanak sağlamaktadır. Bu alanda ABD küresel anlamda

bu gelişimin öncülüğünü yapmaktadır. Üretim ihraç ettiği katma değeri yüksek yeni teknoloji ürünleri sayesinde yüksek rekabet gücüne sahip olmuştur. Geçtiğimiz on yıl içerisinde Avrupa ve gelişen Asya ülkeleri de bilim ve teknolojiye yatırımlar yapmış, özellikle Güney Kore ve Tayvan kendi teknolojik kapasitelerini de geliştirerek birçok teknolojik üründe ABD ile yarışacak seviyeye gelmiştir. Son dönemde ise Çin, Finlandiya ve Hindistan bilim ve teknoloji üretiminde gösterdikleri başarı ile ön plana çıkmaya başlamışlardır.

İleri teknoloji ürünlerinin diğer imalat sanayilerine kıyasla daha yüksek katma değerli mal üretmesi, daha fazla ihracata olanak sağlaması geleneksel imalat sanayi ürünlerine kıyasla milli gelire daha fazla katkı sağlamasına yol açmaktadır. Bu nedenle ileri teknoloji ürünlerinin üretimi için oluşan talep diğer imalat sanayi ürünlerinin üretimi için olan talepten kat ve kat fazladır.

Tablo 1 Belirli Ülkelerin İmalat Sektöründeki İleri Teknolojiyi Kullanım Payları (%) (1995-2010), (%)

Countries	1995	2002	2007	2010
All developed	14,1	15,1	15,9	16,3
United States	16,8	17,0	19,1	20,6
EU	10,2	12,1	12,2	12,0
Japan	15,9	15,3	16,2	15,8
All developing	7,4	9,5	9,6	9,6
China	7,2	10,0	13,5	13,1
Brazil	10,9	12,9	10,2	10,0
India	4,5	5,7	4,7	4,4
Russia	8,6	10,8	5,4	4,3

Kaynak: www.nsf.gov, Science and Engineering Indicators 2012

ABD’de imalat sanayi üretiminin, ileri teknoloji üretim malları da denilen yüksek katma değerli teknoloji yoğun ürünlerin üretimine kaymaya başlaması 1980’li yıllarda gerçekleşmiş olup ABD’nin arkasından AB ülkeleri ve diğer gelişmiş ülkelerde de benzer değişimler yaşanmıştır. 1995 – 2010 yılları arasında ABD, AB, Japonya imalat sanayi üretimlerini katma değeri yüksek ileri teknoloji kullanımına dayalı üretime kaydırması ve sektörde güçlü Pazar paylarına sahip olmuşlardır. Bu yıllarda ABD ilerliği 1995 yılından itibaren ele geçirmiştir. AB 2002 – 2010 yılları arasında gözle görülür bir ivmeye sahip olamamıştır. Japonya’da ise 2007 – 2010 yılları arasında dünya çapındaki ekonomik krizin etkisi ile hafif bir gerileme olmuştur.

Gelişmekte olan ülkelere baktığımızda özellikle Çin 1995 – 2010 yılları arasında hızla bir ilerleme kaydetmiş neredeyse imalat sanayi üretiminde ileri teknoloji kullanımını %100 oranında arttırarak gelişmekte olan ülkeler arasında birinciliği elde etmiş ve dünya pazarında önemli bir konuma sahip haline gelmiştir. Gelişmekte olan diğer ülkelere bakıldığında Brezilya ve Hindistan aynı seviyelerde teknoloji kullanımını gerçekleştirmişlerdir. Rusya ise imalat sanayi üretiminde ileri teknoloji üretim malları üretiminde %50 ‘ye varan bir gerileme kaydetmiştir.

Tablo 2 Belirli Ülkelerin Küresel Payları ile Belirli İleri Teknoloji İmalat Endüstrisi Katma Değer Oranları (%) (1995-2010)(%)

Industry	1995	2000	2005	2010
Semiconductors				
United States	25,1	26,6	22,8	19,3
EU	16,5	15,2	15,8	11,6
Japan	35,5	28,6	22,0	22,1
China	3,3	4,5	7,9	16,5
Asia-8	14,8	19,6	25,6	25,9
Communications equipment				
United States	25,8	29,8	23,5	19,6
EU	13,1	13,4	13,2	8,8
Japan	35,3	29,7	22,4	21,2
China	4,1	6,0	14,5	25,5
Asia-8	13,0	12,7	17,4	16,5
Computers				
United States	25,4	30,1	26,4	23,5
EU	20,8	15,7	16,5	8,2
Japan	35,0	26,8	16,1	9,0
China	1,0	4,2	25,4	46,5
Asia-8	11,6	13,8	10,8	8,5

Kaynak: www.nsf.gov, Science and Engineering Indicators 2012

1995 – 2010 yılları arasında ülkelerin ileri teknoloji imalatı ile yarattıkları katma değer gelişmekte olan ülkelerde hızla attığı görülmektedir. Global bazda incelendiğinde ileri teknolojinin üretiminin önemli bir parçasını oluşturan yarı iletkenlerin yarattığı katma değer ABD, AB, Japonya gibi gelişmiş ülkelerde azaldığı ancak gelişmekte olan ülkelere Çin başta olmak üzere Asya ülkelerinin öne geçtiği görülmektedir. Çin ‘de 1995 yılında yaratılan katma değer %3,3 iken bu oran 2010 yılında %16,5 ‘e yükselerek Çin’in global pazarda önemli bir üretici olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde gelişmekte olan Asya ülkelerinin de üretimlerini ileri teknoloji ürünlerin imalatına doğru kaydırması 1995 yılında %14,8 olan katma değer oranını 2010 yılında %25,9 oranına arttırmasına neden olmuştur. Aynı şekilde

bilgisayar ekipmanları ve bilgisayar üretiminde de buna benzer gelişmeler kaydedilmiştir. Bu tablodan da anlaşılacağı üzere gelişmekte olan ülkeler özellikle Çin ve Asya ülkeleri teknoloji yoğun ürünlerin üretimlerini hızlı bir ivme ile arttırarak global bazda önemli katma değer yaratan ülke konumuna gelmişlerdir. Tabî ki burada girdi maliyetlerinin düşük olmasının etkisi ile teknoloji yoğun üretim gerçekleştiren küresel firmaların üretimlerini bu ülkelere kaydırması Çin ve Asya ülkelerinin üretim rotasına yön vermiş ve bu ülkelerin üretimlerinde katma değer artışının yaşanmasına sebep olmuştur.

Tablo 3 Belirli Ülkelerin Küresel Payları ile Belirli İmalat Endüstrisi Katma Değer Oranları (%) (1995-2010)

Industry	1995	2000	2005	2010
Pharmaceuticals				
United States	25,8	32,2	28,5	26,6
EU	30,8	27,9	32,2	26,1
Japan	23,3	18,7	13,3	8,7
China	2,5	4,7	7,7	18,3
Asia-8	5,0	5,2	6,9	7,2
Aerospace and spacecraft				
United States	54,7	57,9	53,1	50,7
EU	26,8	27,1	29,9	25,3
Japan	5,0	3,3	3,4	3,4
China	0,9	0,6	2,4	5,4
Asia-8	1,6	1,6	1,9	2,6
Scientific and measuring instruments				
United States	31,1	31,3	33,1	34,7
EU	39,1	37,5	37,4	30,4
Japan	15,2	13,1	8,1	7,4
China	1,8	2,7	5,6	11,2
Asia-8	3,5	3,6	3,6	3,8

Kaynak: www.nsf.gov, Science and Engineering Indicators 2012

İmalat endüstrisinin global bazda yarattığı katma değere bakılacak olunursa, özellikle Çin'in hızla bir gelişme gösterdiği görülebilir. 2001 yılında Dünya Ticaret Örgütü üyeliği kabul edilen Çin bu tarihten itibaren imalat endüstrisinde katma değerini hızla arttırmış durumdadır. ABD, AB ve Japonya'nın ise imalat endüstrisi ile yarattıkları katma değer neredeyse aynı seviyede kalmıştır.

2.2. Türkiye’de Genel Durum ve Gelişme Eğilimleri

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye İmalat Sanayi hakkında özet bilgiler verilmiştir.

Tablo 4 İmalat Sanayine İlişkin Özet Bilgiler

	2005	2010	Değişim (%)
İşyeri Sayısı (Adet)	236,275 ^(*)	321,652 ^(**)	36
Toplam Çalışan Sayısı (Kişi)	2,181,718 ^(*)	2,858,485 ^(**)	31
— Kadın	464,901 ^(*)	565,102 ^(**)	22
— Erkek	1,716,817 ^(*)	2,293,383 ^(**)	34
Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi)	1,897,521 ^(*)	2,538,318 ^(**)	34
— Kadın	446,485 ^(*)	538,506 ^(**)	21
— Erkek	1,451,036 ^(*)	1,999,812 ^(**)	38
Üretim Değeri (Milyon TL) ^(***)	303,458 ^(*)	477,137 ^(**)	57
Katma Değer (Milyon TL) ^(***)	76,251 ^(*)	93,804 ^(**)	23
Katma Değer Oranı (%)	25.1 ^(*)	19.7 ^(**)	-22
Ücretli Çalışan Başına Üretim Değeri ^(***)	159,923 ^(*)	187,974 ^(**)	18
Ücretli Çalışan Başına Katma Değer ^(***)	40,185 ^(*)	36,955 ^(**)	-8
Üretim Endeksi (2005=100) (ortalama)	100	114.4	14
Kapasite Kullanım Oranı (ortalama) (%)	80.3	72.5	-10
İhracat (2010) (Milyon USD)	68,879	105,858	54
İthalat (2010) (Milyon USD)	97,383	152,556	57
İhracat/GSYİH (%)	14	14	-
İthalat/GSYİH (%)	20	21	-
Dış Ticaret Dengesi (Milyon USD)	-28,504	-46,698	-
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)	71	69	-
Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlük (RCA)	12	12	0
İstihdam Endeksi (2005=100) (ortalama)	100	99.9	0
Çalışılan Saat Endeksi (2005=100) (ortalama)	100	98.1	-2
Çalışan Başına Üretim Endeksi (2005=100) (ortalama)	100	114.5	15
Çalışılan Saat Başına Üretim Endeksi (2005=100) (ort.)	100	116.6	17
ÜFE Yıllık Değişim (%)	3.1	6.6	-
ÜFE Dönemsel Değişim (2004/12-2010/12) (%)	-	44.1	-

(*): 2003 yılı verisi

(**): 2008 yılı verisi

(***): 2008 yılı fiyatları

Kaynak: İmalat Sanayi ve Ana Sektörlerin Performans, Yapısal ve Mekansal Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi, O. KÜÇÜKKİREMİTÇİ, Türkiye Kalkınma Bankası, 2011.

2.2.1. İmalat Sanayi Genel Değerlendirmesi

2005 – 2010 yılları içerisinde imalat sanayinin genel görünümüne bakıldığında;

- Ücretli çalışan kişi sayısı 2003-2008 döneminde yüzde 34'lük bir artış göstermişken, üretim değeri aynı dönemde (2008 sabit fiyatları ile) yüzde 57 artmıştır. Katma değer artışı ise yüzde 23'de kalmıştır. Bunun bir sonucu olarak 2003-2008 döneminde imalat sanayi katma değer oranı yüzde 22 (5.4 puan) gerilemiştir.
- 2003-2008 döneminde ücretli çalışan başına üretim değeri yüzde 18'lik artış gösterirken, çalışan başına katma değer yüzde 8 azalmıştır. Katma değer oranındaki düşüşle birlikte düşünüldüğünde, imalat sanayi dönem içinde daha düşük katma değerli üretim gerçekleştirmiştir.
- 2005-2010 döneminde üretim endeksi yüzde 14'lük bir artış gösterirken bu artış önemli ölçüde çalışan başına verimlilik artışından kaynaklanmıştır. Zira aynı dönemde istihdam endeksi yaklaşık aynı kalırken, çalışan başına üretim endeksi yüzde 15 artmıştır.
- Cari USD değerleriyle 2005-2010 döneminde ihracat yüzde 54, ithalat ise yüzde 57 artış göstererek, imalat sanayinin ihracatının ithalatı karşılama oranı 2 puan gerileme göstermiştir ve imalat sanayi dış ticaret açığı 28.5 milyar USD'den, 46.7 milyar USD'ye yükselmiştir.
- 2005-2010 dönemi için yapılan performans değerlendirmesine göre; en yüksek performansı gösteren sektör elektrik motorları, jeneratörler, elektrik dağıtım ve kontrol cihazları, tel ve kablolar ile elektrik ampulleri ve aydınlatma cihazları alt sektörlerinden oluşan Elektrikli Makine ve Cihazlar sektörü olmuştur. Bu sektörü Ağaç ve Mantar Ürünleri sektörü izlemiştir.
- 2005-2010 döneminde en düşük performansı gösteren sektörler ise son sırada yer alan Radyo, TV vb. Cihazlar sektörü ile sondan ikinci sırada yer alan Büro, Muhasebe ve Bilgi İşlem Makineleri sektörleri olmuştur. Bu iki sektör 22 sektör içinde en yüksek teknoloji düzeyine sahip olanlardır.
- Sektörlerin 2005-2010 dönemindeki performansları kriterler bazında değerlendirildiğinde; Üretim Endeksi artışında Ağaç ve Mantar Ürünleri, Kapasite Kullanım Oranı artışında Tütün, İhracat artışında Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri, Dış Ticarete Rekabet Gücü'nde Konfeksiyon, İstihdam artışında Elektrikli Makine ve

Cihazlar, Verimlilik artışında Ağaç ve Mantar Ürünleri, Fiyat artışında Petrol Ürünleri sektörleri ilk sırayı almışlardır.

- Aynı dönemde kriterler bazında son sırayı alan sektörler ise; Üretim Endeksi artışında Radyo, TV vb. Cihazlar, Kapasite Kullanım Oranı artışında Mobilya vb. Ürünler, İhracat artışında Radyo, TV vb. Cihazlar, Dış Ticarete Rekabet Gücü'nde Büro, Muhasebe ve Bilgi İşlem Makineleri, İstihdam artışında Konfeksiyon, Verimlilik artışında Radyo, TV vb. Cihazlar, Fiyat artışında Diğer Ulaşım Araçları Sektörü olmuştur.
- 2002 yılı verilerine göre; üretimi içinde diğer sektörlerden en yüksek oranda girdi kullanan sektör Petrol Ürünleri, üretimi diğer sektörler tarafından en fazla oranda girdi olarak kullanılan sektör Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri, sektör ürününe bir birim nihai talep artışı neticesinde toplam üretimi en fazla oranda artıran sektör Radyo, TV vb. Cihazlar ve tüm sektörlerin nihai ürününe talep bir birim arttığında üretimi en fazla artan sektör ise Ana Metal Sanayi olmaktadır.
- 2002 verilerine göre üretimi içinde en fazla ithal girdi kullanan sektör Petrol Ürünleri iken, en düşük ithal girdi payına sahip olan sektör ise Gıda ve İçecek Sanayi'dir.
- Kümelenme yaklaşımı çerçevesinde İmalat Sanayi alt sektörlerinin Düzey 2 (NUTS 2) bölgeleri bazında mekânsal dağılımına bakıldığında; en fazla sayıda "olgun küme"ye sahip olan bölge TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova) alt bölgesidir. Bu bölgeyi TR31 (İzmir) bölgesi izlemektedir.
- Gelişmiş bölgeler, çok sayıda sektörde olgun kümeye sahip olmanın yanı sıra, önemli sayıda sektörde de Türkiye ortalamasının üzerinde bir uzmanlaşmaya ve sektörel ağırlığa sahiptir.
- Görece daha az gelişmiş bölgelerde, hemen hiç bir sektörün Türkiye çapında önemli bir büyüklüğe ulaşamadığı, genellikle bölgesel düzeyde ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.
- Türkiye'de en fazla olgun küme özelliği gösteren sektör, Gıda ve İçecek Sektörüdür. Bu sektör, 7 bölgede olgun küme özelliği gösterirken, onu, 5 bölgede olgun küme niteliği gösteren Tekstil Sektörü izlemektedir.
- Görece daha az gelişmiş yörelerde potansiyel küme olarak yoğunlaşma özelliği gösteren sektörler; Gıda ve İçecek, Plastik ve Kauçuk Ürünler, Mineral Ürünler ve Metal Eşya sektörleridir.

Tablo 5 Yıllar İtibariyle İmalat Sanayinin Genel Performans Göstergeleri (2005-2010)

Yıllar	Üretim Endeksi	KKO (%)	Çalışanlar Endeksi	Çalışılan Saat Endeksi	Çalışanlar Verimlilik Endeksi	Çalışılan Saat Verimlilik Endeksi	İhracat (Milyon USD)	İthalat (Milyon USD)	Dış Ticaret X+M (Milyon USD)	X-M (Milyon USD)	X/M (%)	Fiyat Değişimi
2005	100	80,3	100	100	100	100	68,879	97,383	166,262	-28,504	70,7	3,2
2006	107,7	81	102,2	101,8	105,3	105,8	80,407	114,191	194,597	-33,784	70,4	12,3
2007	111,8	81,8	106,3	106,4	108,1	108	101,319	139,396	240,716	-38,077	72,7	4,3
2008	112,7	78,1	105,9	105,5	106,5	106,9	125,410	159,118	284,528	-33,707	78,8	6,4
2009	100,4	68,9	95,3	93,4	105,5	107,5	95,580	115,138	210,718	-19,557	83	5,2
2010	114,4	72,5	99,9	98,1	114,5	116,6	105,858	152,556	258,415	-46,698	69,4	6,6
2005-2010 Ortalama	108,3	77,1	101,6	100,9	106,6	107,5	96,242	129,630	225,873	-33,388	74,2	
2005- 2010 Değişim (%)	14,4	-	-0,1	-1,9	14,5	16,6	53,7	56,7	55,4	-	-	7,6*

Kaynak: İmalat Sanayi ve Ana Sektörlerin Performans, Yapısal ve Mekansal Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi, O. KÜÇÜKKİREMİTÇİ, Türkiye Kalkınma Bankası, 2011.

(*): Yıllık ortalama değişimi göstermektedir.

Yıllar itibariyle imalat sanayinin genel performans göstergeleri incelendiğinde;

- Üretim endeksi (2005=100) 2005 – 2010 yılları arasında %14,4 bir artış göstermiştir. 2009 yılında küresel ekonomik krizin etkisi ile 100,4 olarak bir azalma yaşanmış, ancak 2010 yılında 108,3 ile tekrar artışa geçmiştir.
- Kapasite Kullanım Oranlarına bakıldığında 2005 – 2010 yılları arasında 2009 yılındaki krizin etkisi ile bir dalgalanma yaşanmış, 2010 yılında 2005 seviyesine tekrar yükselmiştir.
- Çalışılan saat endeksi, ortalama seviyelerde kalmasına karşın çalışanlar verimlilik endeksi 2010 yılında 106,6 olarak bir artış yaşanmıştır.
- İhracat rakamları ise, 2005 yılında 68 milyon USD olan ihracat, 2010 yılına gelindiğinde 96 milyon USD seviyesine çıkarak %53,7'lik bir artış sağlamıştır.

- İmalat sanayinin ithalatı ihracat ve üretim parelerinde artış göstermiş ve 2005 – 2010 yılları arasında %56,7 artış sağlamıştır.
- Fiyatlar genel seviyesi ise ortalama %7,6 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 6 İmalat Sanayi Alt Sektörlerinin Seçilmiş Karakteristik Değerleri (2008 yılı)

Sektör/Sıra	Sektör	İşyeri Sayısı		İstihdam		Üretim Değeri	
		% pay	sıra	% pay	sıra	% pay	sıra
15	Gıda ve İçecek	10,8	4	11,5	3	14	1
16	Tütün	0	21	0,7	20	0,7	20
17	Tekstil	7,5	6	13,1	2	8	4
18	Konfeksiyon ve Kürk İşleme	15,1	2	14	1	5,8	8
19	Deri Mamulleri	2,2	11	1,8	16	0,8	19
20	Ağaç ve Mantar Ürünleri	8,9	5	2,5	13	1,3	17
21	Kağıt ve Kağıt Ürünleri	0,7	18	1,4	17	1,7	14
22	Basım ve Yayım	4,2	9	2,5	14	1,6	15
23	Petrol Ürünleri	0,1	20	0,2	21	6	7
24	Kimyasal Madde ve Ürünleri	1,1	14	2,9	11	6	6
25	Plastik ve Kauçuk Ürünler	4,8	8	5,1	8	4,8	11
26	Mineral Ürünler	3,9	10	6,4	7	5,6	9
27	Ana Metal	0,7	17	3,6	10	13,7	2
28	Metal Eşya	25,8	1	8,1	5	4,9	10
29	Makine ve Teçhizat	6,9	7	8,2	4	6,6	5
30	Büro, Muhasebe ve Bilgi İşlem Makineleri	0	22	0	22	0,2	22
31	Elektrikli Makine ve Cihazlar	1,8	12	2,8	12	3,4	12
32	Radyo, TV vb. Cihazlar	0,1	19	0,7	19	1,2	18
33	Tıbbi, Hassas ve Optik Aletler ve Saat	0,8	15	0,9	18	0,4	21
34	Motorlu Kara Taşıtı, Römork vb.	1,2	13	4,8	9	8,3	3
35	Diğer Ulaşım Araçları	0,7	16	2,2	15	1,5	16
36	Mobilya ve Diğer Ürünler	12,6	3	6,7	6	3,4	13

Kaynak: İmalat Sanayi ve Ana Sektörlerin Performans, Yapısal ve Mekansal Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi, O. KÜÇÜKKİREMİTÇİ, Türkiye Kalkınma Bankası, 2011.

İmalat sanayi alt sektörlerinin karakteristik değerleri;

- İmalat sanayinde faaliyet gösteren işyerleri arasında %25,8 ile metal eşya gelmektedir. Bunu sırasıyla %15,1 ile konfeksiyon ve kürk işleme, %12,6 ile mobilya ve diğer ürünler, %10,8 ile gıda ve içecek sektörleri izlemektedir. Metal eşya imalatı işyeri sayısı olarak ilk sırada yer alsa da üretim değeri olarak %4,9 ile 10. Sırada yer almaktadır. Aynı şekilde konfeksiyon ve kürk işletmeleri üretim değeri olarak %5,8 ile 8. Sırada, mobilya ve diğer ürünler %3,4 ile 13. Sırada, gıda ve içecek %14 ile 1. Sırada yer almaktadır.
- İstihdam rakamları incelendiğinde ilk sırayı emek yoğun sektör olan konfeksiyon ve kürk işleme %14 ile almakta, bunu %13,1 ile tekstil, %11,5 ile gıda ve içecek sektörü takip etmektedir.

Tablo 7 İmalat Sanayi Alt Sektörlerinin Seçilmiş Karakteristik Değerleri (2008 yılı)
(Devamı)

Sektör/ Sıra	Sektör	Katma Değer		Katma Değer Oranı		Çalışan Başına Katma Değer	
		% pay	sıra	ÜR.değer.%'si	sıra	TL	sıra
15	Gıda ve İçecek	11,7	2	16,5	20	38,058	11
16	Tütün	1,1	19	31,9	2	55,628	7
17	Tekstil	8,7	3	21,3	9	23,217	19
18	Konfeksiyon ve Kürk İşleme	6	8	20,2	13	15,890	22
19	Deri Mamulleri	0,8	20	20,1	14	17,421	21
20	Ağaç ve Mantar Ürünleri	1,4	17	20,3	12	32,507	15
21	Kağıt ve Kağıt Ürünleri	1,6	16	18,7	17	38,491	10
22	Basım ve Yayımlar	1,9	15	23,3	6	30,268	16
23	Petrol Ürünleri	2,3	14	7,5	22	336,629	1
24	Kimyasal Madde ve Ürünleri	6,7	7	22,2	7	78,696	4
25	Plastik ve Kauçuk Ürünler	5,2	10	21,1	10	36,704	13
26	Mineral Ürünler	7,8	6	27,4	4	43,758	9
27	Ana Metal	12	1	17,2	19	112,004	2
28	Metal Eşya	5,2	9	20,8	11	26,578	18
29	Makine ve Teçhizat	8	5	23,8	5	35,098	14
30	Büro, Muhasebe ve Bilgi İşlem Makineleri	0,1	22	9,1	21	83,069	3
31	Elektrikli Makine ve Cihazlar	3,8	11	22	8	47,122	8
32	Radio, TV vb. Cihazlar	1,2	18	19,7	16	56,387	6
33	Tıbbi, Hassas ve Optik Aletler ve Saat	0,7	21	32	1	28,671	17
34	Motorlu Kara Taşıtı, Römork vb.	8,4	4	19,9	15	59,705	5
35	Diğer Ulaşım Araçları	2,4	13	31,5	3	37,929	12
36	Mobilya ve Diğer Ürünler	3	12	17,7	18	18,960	20

Kaynak: İmalat Sanayi ve Ana Sektörlerin Performans, Yapısal ve Mekansal Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi, O. KÜÇÜKKİREMİTÇİ, Türkiye Kalkınma Bankası, 2011.

- İmalat sektörünün yarattığı katma değer dağılımında, %12 ile ana metal sanayi ilk sırada gelmektedir. Bunu 2. Sırada %11,7 ile gıda ve içecek, 3. Sırada %8,7 ile tekstil, 4. Sırada %8,4 ile motorlu kara taşıtı, römork vb. takip etmektedir.
- Çalışan başına yaratılan katma değere baktığımızda, 336 bin TL ile petrol ürünleri ilk sırayı almaktadır. 2. Sırada yarattığı 112 bin TL ile ana metal sanayi, 3. Sırada 83 bin TL ile büro, muhasebe ve bilgi işlem makineleri, 4. Sırada 78 bin TL ile kimyasal madde ve ürünleri takip etmektedir.

Tablo 8 İmalat Sanayi Alt Sektörlerinin Toplam İmalat Sanayi İhracatı İçindeki Payı (%) (1996-2010)

Sektör	1996	2000	2007	2008	2009	2010 Oc.- May.
Ana Metal Sanayi	10,9	8,8	12,2	17,9	15,8	14,7
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	4,8	6,8	16,8	15,3	13,5	14,9
Giyim Eşyası	23,5	21,2	11,7	9,2	10,1	10,4
Tekstil Ürünleri	18,6	18,1	10,7	9,1	10	9,6
Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Teçhizat	4	5,4	7,9	7,8	8,5	8,3
Kok Kömürü, Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri ve Nükleer Yakıtlar	1,3	1,2	4,9	5,8	3,8	4,2
Gıda Ürünleri ve İçecek	12	7,2	5,1	5,2	6,2	5,8
Metal Eşya Sanayi (Makine ve Teçhizatı Hariç)	2,3	2,6	4,2	4,4	4,7	4,5
Başka Yerde Sınıflandırılmamış Elektrikli Makine ve Cihazlar	3,8	3,2	4,1	4	4,3	4,3
Kimyasal Madde ve Ürünler	6,1	5,5	4	4	4,5	5,1
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	2,5	3,1	3,9	3,8	4,2	4,4
Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	3,8	4,4	3,4	3,5	3,9	3,9
Mobilya ve Başka Yerde Sınıflandırılmamış Diğer Ürünler	1,2	2,5	3,1	2,8	2,9	3,2
Diğer Ulaşım Araçları	0,8	3,5	2,7	2,7	2,5	1,6
Radyo, Televizyon, Haberleşme Teçhizatı ve Cihazları	1,5	3,8	2,7	1,9	2	1,9
Kağıt ve Kağıt Ürünleri	0,6	0,6	0,8	0,8	1	1,1
Dabaklanmış Deri, Bavul, El Çantası, Saraciye ve Ayakkabı	1,1	0,7	0,6	0,5	0,5	0,6
Ağaç ve Mantar Ürünleri (Mobilya Hariç); Hasır vb. Örülerek	0,3	0,2	0,5	0,4	0,5	0,5
Tıbbi Aletler; Hassas Optik Aletler ve Saat	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
Tütün Ürünleri	0,5	0,5	0,2	0,2	0,3	0,3
Basım ve Yayım; Plak, Kaset vb.	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1
Büro, Muhasebe ve Bilgi İşleme Makineleri	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1

Kaynak: İş İstatistikleri, TÜİK.

İmalat sanayi alt sektörlerinin toplam imalat sanayi ihracatı içindeki payı incelendiğinde;

- Türk imalat sanayinin alt sektörler bazındaki yapısında, 1996'dan 2008'e önemli bir niteliksel dönüşüm yaşandığı görülmektedir. Toplam imalat sanayi ihracatı içinde otomotiv, makine, beyaz eşya, elektronik, petrol ürünleri ve lastik-plastik sektörlerinin payında kayda değer bir artış görülmektedir. Öte yandan, giyim eşyası, tekstil ürünleri gıda ürünlerinin payı, 1996 -2008 yılları arası azalma göstermiştir. Özellikle Çin ve Hindistan'daki üreticilerin yükselttiği uluslar arası rekabet baskıları sonucunda, geleneksel emek yoğun faaliyetlerin, ihracat içindeki payı azalırken, bu sektörlerde daha yüksek katma değerli, yenilikçi üretim yapılarına geçme baskısı hissedilir olmuştur. Ayrıca, küresel ekonomide hızla yaşanmakta olan emtia fiyatlarındaki değişimin, Türkiye'de imalat sanayisinin ihracat ve üretim yapısını da etkilemesi beklenmektedir.
- Diğer taraftan, 2007'de tekstil, hazır giyim, sebze meyve gibi dünyadaki pazar payı yüksek olan sektörlerimizin ihracat büyüme oranları yavaş bir seyir izlemektedir. İhracatı hızlı artan sektörlerimizin (petrol ve petrol ürünleri, elektrikli makineler, metal ürünleri) dünyadaki pazar paylarıysa görece olarak düşük bir seviyededir. Televizyon üretimi, 2004 ve 2005'deki yüksek performansına karşın, 2006 – 2009 döneminde düşüş eğilimine girmiştir.

2.3. Bölgede Genel Durum ve Gelişme Eğilimleri

TR-21 bölgesi içerisinde yer alan baktığımızda Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerinin sanayi genel olarak incelendiğinde;

2.3.1. Bölge İllerinde İmalat Sanayinin Yeri

TR 21 bölgesi içerisinde bulunan Edirne, Tekirdağ, Kırklareli illerindeki imalat sanayinin yeri incelendiğinde, imalat sanayi üretimi bölge için en büyük sektör konumundadır. Yarattığı toplam istihdam 93.432 kişi olmaktadır. Bu istihdamın 29.137 sini organize sanayi bölgeleri içerisinde yer aşan firmalar oluşturmaktadır. Buradan organize sanayi bölgelerinin Edirne, Tekirdağ, Kırklareli illeri için önemi anlaşılmaktadır. Organize sanayi bölgeleri TR 21 bölgesinde bulunan illeri avantajlı konuma taşımaktadır. Bu avantajlı konum bölgede gelişimi

için yeni yatırımların devam ettiği lojistik sektörü ile birleştiğinde bölge yeni yatırımcılar için cazibeli hale gelmektedir.

Tablo 9 İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması, ekonomik faaliyet kısımlarına ve yerel birimlerin bulunduğu yere göre yerel birim sayısı ve istihdam (2012 yılı)

İBBS	EFİS 1.1 Rev	Toplam Total		Serbest Bölge Free zone		Organize Sanayi Bölgesi Organized Industrial Zone		Küçük Sanayi Sitesi Small Industrial Site		İş Merkezi Business center		İş Hanı/ Pasaj Arcade		Diğer Other	
		Yerel birim sayısı Number of local units	İstihdam Employment	Yerel birim sayısı Number of local units	İstihdam Employment	Yerel birim sayısı Number of local units	İstihdam Employment	Yerel birim sayısı Number of local units	İstihdam Employment	Yerel birim sayısı Number of local units	İstihdam Employment	Yerel birim sayısı Number of local units	İstihdam Employment	Yerel birim sayısı Number of local units	İstihdam Employment
		TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	TOPLAM	47 924	177 567	9	1 294	356	30 405	3 399	6 583	1 400	3 448	3 807	7 136
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	C - Madencilik ve taşocakçılığı	126	1 497	-	-	2	(*)	-	-	4	(**)	16	167	104	1 119
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	D - İmalat	5 470	93 432	5	1 264	281	29 197	1 281	2 897	83	302	309	747	3 511	59 025
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	E - Elektrik, Gaz , Su	116	1 837	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116	1 837
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	F - İnşaat	738	2 304	1	(*)	4	(**)	10	17	34	120	95	229	594	1 879
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	G - Toptan ve perakende ticaret	21 095	38 915	1	(*)	37	(**)	1 910	3 277	541	1 099	1 670	2 771	16 936	31 316
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	H - Otel, lokanta ve kahvehane	7 408	13 003	-	-	11	39	151	269	100	292	408	692	6 738	11 711
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	I - Ulaştırma, depolama ve haberleşme	7 135	11 411	-	-	11	50	33	55	52	107	66	145	6 973	11 054
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	J - Mali araç kuruluşların faaliyetleri	354	2 743	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	354	2 743
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	K - Gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri	2 243	4 821	1	(*)	6	160	6	(**)	370	942	772	1 488	1 088	2 171
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	M - Eğitim	148	1 634	-	-	1	(*)	-	-	20	(**)	25	223	102	1 204
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	N - Sağlık işleri ve sosyal hizmetler	891	1 814	-	-	2	(*)	1	(*)	97	(**)	130	191	661	1 478
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	O - Diğer sosyal, Toplumsal ve Kişisel hizmet faaliyetleri	2 200	4 156	1	(*)	1	(*)	7	(**)	99	169	316	483	1 776	3 164
TR211 TEKİRDAĞ	TOPLAM	22 541	106 315	9	1 294	353	29 855	1 371	2 817	996	2 445	1 576	3 136	18 236	66 768
TR211 TEKİRDAĞ	C - Madencilik ve taşocakçılığı	46	455	-	-	2	(*)	-	-	3	(**)	5	23	36	235
TR211 TEKİRDAĞ	D - İmalat	2 889	66 290	5	1 264	278	28 647	567	1 401	58	219	135	471	1 846	34 288
TR211 TEKİRDAĞ	E - Elektrik, Gaz , Su	46	907	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	46	907
TR211 TEKİRDAĞ	F - İnşaat	425	1 599	1	(*)	4	52	3	5	31	(**)	41	79	345	1 350
TR211 TEKİRDAĞ	G - Toptan ve perakende ticaret	9 886	18 650	1	(*)	37	(**)	713	1 263	373	804	673	1 224	8 089	14 907
TR211 TEKİRDAĞ	H - Otel, lokanta ve kahvehane	2 993	5 650	-	-	11	39	60	99	65	226	146	272	2 711	5 014

TR211 TEKİRDAĞ	I - Ulaştırma, depolama ve haberleşme	3 436	5 332	-	-	11	50	24	42	45	95	30	62	3 326	5 083
TR211 TEKİRDAĞ	J - Mali aracı kuruluşların faaliyetleri	155	1 041	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	155	1 041
TR211 TEKİRDAĞ	K - Gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri	1 144	2 389	1	(*)	6	160	2	(*)	276	548	333	643	526	1 032
TR211 TEKİRDAĞ	M - Eğitim	89	940	-	-	1	(*)	-	-	18	(**)	12	65	58	682
TR211 TEKİRDAĞ	N - Sağlık işleri ve sosyal hizmetler	454	987	-	-	2	(*)	1	(*)	66	97	73	109	312	776
TR211 TEKİRDAĞ	O - Diğer sosyal, Toplumsal ve Kişisel hizmet faaliyetleri	978	2 075	1	(*)	1	(*)	1	(*)	61	101	128	188	786	1 453
TR212 EDİRNE	TOPLAM	11 068	35 916	-	-	3	550	787	1 310	88	152	778	1 376	9 412	32 528
TR212 EDİRNE	C - Madencilik ve taşocakçılığı	8	62	-	-	-	-	-	-	-	-	1	(*)	7	(**)
TR212 EDİRNE	D - İmalat	1 151	17 722	-	-	3	550	277	543	12	29	76	113	783	16 487
TR212 EDİRNE	E - Elektrik, Gaz , Su	35	627	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	627
TR212 EDİRNE	F - İnşaat	139	301	-	-	-	-	5	10	-	-	14	33	120	258
TR212 EDİRNE	G - Toptan ve perakende ticaret	5 149	8 527	-	-	-	-	465	695	37	53	298	464	4 349	7 315
TR212 EDİRNE	H - Otel, lokanta ve kahvehane	1 859	3 008	-	-	-	-	32	52	12	14	112	168	1 703	2 774
TR212 EDİRNE	I - Ulaştırma, depolama ve haberleşme	1 516	2 730	-	-	-	-	5	7	2	(*)	10	(**)	1 499	2 689
TR212 EDİRNE	J - Mali aracı kuruluşların faaliyetleri	86	649	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	86	649
TR212 EDİRNE	K - Gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri	421	768	-	-	-	-	1	(*)	15	(**)	172	294	233	445
TR212 EDİRNE	M - Eğitim	21	277	-	-	-	-	-	-	2	(*)	8	117	11	(**)
TR212 EDİRNE	N - Sağlık işleri ve sosyal hizmetler	173	311	-	-	-	-	-	-	4	6	14	21	155	284
TR212 EDİRNE	O - Diğer sosyal, Toplumsal ve Kişisel hizmet faaliyetleri	510	934	-	-	-	-	2	(*)	4	(**)	73	110	431	817
TR213 KIRKLARELİ	TOPLAM	14 315	35 336	-	-	-	-	1 241	2 456	316	851	1 453	2 624	11 305	29 405
TR213 KIRKLARELİ	C - Madencilik ve taşocakçılığı	72	980	-	-	-	-	-	-	1	(*)	10	(**)	61	847
TR213 KIRKLARELİ	D - İmalat	1 430	9 420	-	-	-	-	437	953	13	54	98	163	882	8 250
TR213 KIRKLARELİ	E - Elektrik, Gaz , Su	35	303	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	303
TR213 KIRKLARELİ	F - İnşaat	174	404	-	-	-	-	2	(*)	3	(**)	40	(**)	129	271
TR213 KIRKLARELİ	G - Toptan ve perakende ticaret	6 060	11 738	-	-	-	-	732	1 319	131	242	699	1 083	4 498	9 094
TR213 KIRKLARELİ	H - Otel, lokanta ve kahvehane	2 556	4 345	-	-	-	-	59	118	23	52	150	252	2 324	3 923
TR213 KIRKLARELİ	I - Ulaştırma, depolama ve haberleşme	2 183	3 349	-	-	-	-	4	6	5	9	26	52	2 148	3 282
TR213 KIRKLARELİ	J - Mali aracı kuruluşların faaliyetleri	113	1 053	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	113	1 053
TR213 KIRKLARELİ	K - Gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri	678	1 664	-	-	-	-	3	53	79	366	267	551	329	694
TR213 KIRKLARELİ	M - Eğitim	38	417	-	-	-	-	-	-	-	-	5	41	33	376
TR213 KIRKLARELİ	N - Sağlık işleri ve sosyal hizmetler	264	516	-	-	-	-	-	-	27	37	43	61	194	418
TR213 KIRKLARELİ	O - Diğer sosyal, Toplumsal ve Kişisel hizmet faaliyetleri	712	1 147	-	-	-	-	4	5	34	63	115	185	559	894

Kaynak: TÜİK

2.3.2. Edirne, Tekirdağ, Kırklareli İllerinin Sanayi Yapısı

Edirne ili coğrafi olarak Meriç, Tunca ve Arda nehirlerinin birleşim noktasında verimli topraklar üzerine kurulu bir ildir. Bu sebeple önemli miktarda tarımsal üretim gerçekleştirilmektedir. Türkiye 'deki çeltik üretiminin %50'si, ayçiçeği üretiminin %25'i ve buğday üretiminin %3'ü Edirne'de gerçekleşmektedir.

Bu tarımsal üretime bağlı olarak il sanayi gelişimi tarıma dayalı bir şekilde gelişmiştir. Sanayi siciline kayıtlı 265 işletmenin 52 adedini pirinç üretimi yapan işletmeler, 27 adedini rafine yağ üretimi yapan işletmeler ve 20 adedini de un üretimini yapan işletmeler oluşturmaktadır. Yan sanayileri de dikkate aldığımızda tarıma dayalı olarak bir imalat sanayisi gelişimi gerçekleştiğini söylemek mümkündür. Tarıma dayalı işletmelerin dışında gelişen bir diğer sektör de tekstil sektörüdür. Edirne 'de 23 adet tekstil işletmesi bulunmakta olup buralarda çalışan sayısı yaklaşık 5.000 kişidir. Ayrıca linyit kömür rezervleri bakımından önemli bir potansiyele sahip olan Edirne 27 adet linyit kömürü işletmesinde yaklaşık olarak 200.000 ton/yıl linyit kömürü üretimi yapılmaktadır.

Edirne'deki büyük ölçekli işletmeler;

Edirne Giyim Sanayi A.Ş.

Yol Giyim Sanayi Pazarlama ve Ticaret A.Ş.

Naturel Isı Sistemleri

Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Genel olarak değerlendirme yapıldığında, bölgedeki hammadde kaynaklarına uygun bir sanayi üretimi gerçekleştirilmektedir. Bu doğrultuda gıda ürünleri imalatı %52 ile il genelinde ilk sırayı almaktadır. Arkasından %11 ile kömür ve linyit çıkarılması takip etmektedir. Bölge ekonomisinin tarıma dayalı olması nedeniyle istihdam imkanları kısıtlıdır buda nüfus kaybına yol açmaktadır. Çalışmaya elverişli genç nüfus sanayi üretimi daha fazla olan yakın illere göç etmektedir.

Tablo 10 Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (Edirne, Kırklareli, Tekirdağ) (%) (2010 yılı)

Sektörler	Edirne	Tekirdağ	Kırklareli
Gıda Ürünlerinin İmalatı	52	13	31
İçecek İmalatı	-	2	-
Kömür ve Linyit Çıkarılması	11	2	-
Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	7	-	-
Kok Kömürü, Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	-	1	-
Diğer Madencilik Taşocakçılığı	6	3	10
Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine ve Teçhizat Hariç)	-	5	3
Ana Metal	-	4	10
Giyim Eşyası İmalatı; Kürkün İşlenmesi ve Boyanması	5	7	6
Motorlu Kara Taşıtı, Römork ve Yarı Treyler İmalatı	-	2	-
Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	3	-	-
Tekstil Ürünleri İmalatı	3	25	12
Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	-	3	-
Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine Ekipman İmalatı	3	7	3
Kimyasallar ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	2	6	3
Ağaç ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	2	1	5
Mobilya İmalatı	2	-	1
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	2	4	2
Kağıt ve Kağıt Ürünlerinin İmalatı	2	2	1
Elektrik, Gaz, Buhar ve Havalandırma Sistemi Üretimi ve Dağıtımı	-	-	3
Diğer Sektörler	-	8	9

Kaynak: İş İstatistikleri, TÜİK.

Tekirdağ verimli toprakları ve zengin tarım alanlarıyla adını duyurmuş bir şehirdir. Bu nedenle bölge sanayisinin ilk adımları tarıma dayalı şarap ve içki fabrikaları ile un ve yağ fabrikaları ile olmuştur. İlerleyen zamanlarda Çorlu ve Çerkezköy ilçelerinde kurulan organize sanayi bölgeleri Tekirdağ ilini sanayi üretimi alanında geliştirmiştir. Tekirdağ'ın İstanbul'a yakın oluşu, TEM otoyolunun il sınırları içerisinde geçmesi, konteyner limanı, deniz ve demir yolu ulaşımının olması ve Çorlu hava alanının faaliyete açılması ile Tekirdağ özellikle müteşebbisler için cazibeli hale gelmiştir. İstanbul'daki birçok firmanın burada üretimini gerçekleştirmesinin nedenlerinden sayılabilir.

Tekirdağ ilinde sanayi siciline kayıtlı işletme sayısı 1.235'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %2'lik bir oran ile sanayisi gelişmiş onuncu ildir.

Tekirdağ'ın Çorlu, Çerkezköy ve Malkara ilçelerinde yer alan organize sanayi bölgeleri bölgenin sanayi üretiminin gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Sahip olduğu coğrafi konum ile avantajlı konumda bulunan Tekirdağ, yeni yatırımcılar için bir cazibe merkez durumundadır. 2012 'de çıkarılan yasa ile büyükşehir statüsünde yer alacak olan il, bunun sağlamış olduğu avantajları kullanarak gelişimine hızla devam edecektir. Ayrıca bölgede 29 Ekim 2013 tarihinde açılması planlanan Asyaport Limanı lojistik faaliyetlerin daha da etkin

yapılması sağlanacaktır. Ayrıca kurulması düşünülen Lojistik Serbest Bölge ile bölgenin coğrafi avantajı daha da gelişecek ve yeni yatırımlara uygun bir il olma özelliğini devam ettirecektir.

Tekirdağ 'da personel sayısına göre büyük firmalar;

BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Bilim İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Eroğlu Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Arçelik A.Ş.

Tekirdağ yarattığı ekonomik katma değer ile de TR 21 bölgesinde lider konumdadır. Sınırları içerisindeki 323 adet ihracatçı firma 2011 yılında 655 milyon dolarlık ihracat yapmıştır.

TR 21 bölgesinde 333 bin nüfusu ile en küçük il olan Kırklareli 'de sanayi D-100 karayolu etrafında özellikle Lüleburgaz'da yoğunlaşmış durumdadır. Bunun en temel nedeni Tekirdağ'da da olduğu gibi İstanbul'da faaliyet gösteren firmaların çevreye yayılma çabasıdır. Kırklareli' de toplam 268 sanayi tesisi bulunmaktadır. Bunların %86 'sı Merkez, Babaeski ve Lüleburgaz ilçelerinde geri kalan %39 'u ise diğer ilçelerde yer almaktadır. Merkezde 73, Babaeski'de 39, Demirköy'de 2, Kofçaz'da 1, Lüleburgaz'da 119, Pınarhisar'da 18, Vize'de 16 sanayi tesisi mevcuttur. 268 tesisin, 89'ü gıda, 47'si tekstil, 17 orman, 1'kağıt, 28'i taş-toprak, 20'si metal, 17'si kimya-plastik ve 49'da diğer sektörlerde faaliyet göstermektedir.

Ülkemizin önemli sanayi tesislerinin bir bölümü Kırklareli'nde yer almaktadır. Cam, gıda, tekstil, tıbbi ilaç alanında önemli tesisler bulunmaktadır. Bu tesislerin hem il hem de ülke ekonomisine büyük katkıları olmaktadır. Üretilen mamullerin önemli bir kısmı ihraç edilmektedir. Sanayide çalışanların %30'u tekstil ürünleri imalat sektöründe, %17'si giyim eşyası imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

Kırklareli'nde öne çıkan tesisler;

Zentiva Sağlık Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Aster Avrupa Sanayi ve Dış Ticaret A.Ş.

Trakya Cam Sanayi A.Ş.

Trakya Döküm Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Trakya Yem ve Yağ Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayi

Danone Tikveşli Gıda ve İçecek Sanayi Ticaret A.Ş.

Zorlu Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Saray Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.

Kırklareli ilinin merkez ilçesi sanayi yönünden Lüleburgaz ilçesi kadar gelişmemiştir. Bunun nedeni Edirne – İstanbul D-100 karayolu üzerinde ulaşım kolaylığı açısından Lüleburgaz ilçesi daha avantajlı konumdadır. Ayrıca Lüleburgaz ilçesinin Tekirdağ ‘ın yoğun sanayi üretiminin gerçekleştirildiği Çorlu ve Çerkezköy ilçelerine yakın olması Lüleburgaz’ı daha avantajlı konuma getirmektedir.

2.3.3. Edirne, Tekirdağ, Kırklareli İllerinin Dış Ticareti

Tablo 11 Edirne, Tekirdağ, Kırklareli illerinin İhracat Rakamları (2008-2011)

Yıl	Edirne		Tekirdağ		Kırklareli	
	İhracatçı Firma Sayısı	İhracat Değeri (bin USD)	İhracatçı Firma Sayısı	İhracat Değeri (bin USD)	İhracatçı Firma Sayısı	İhracat Değeri (bin USD)
2008	84	101,266	292	526,384	57	40,997
2009	82	93,267	287	483,240	68	68,620
2010	81	79,095	293	546,461	59	94,341
2011	68	60,169	323	655,086	51	105,862

Edirne ili ihracat rakamları incelendiğinde, 2008 yılında ihracatçı firma sayısının 84 olduğu, 2011 yılına gelindiğinde ise bu rakamın 68 ‘e gerilediği görülmektedir. İhracat değeri olarak 2008 yılında 101 milyon USD ‘den, 2011 yılında 60 milyon USD ‘ye düştüğü görülmektedir.

Edirne' ihracat değerinin düşmesinde ihracatçı firma sayısının önemli ölçüde azalması etken olmuştur.

Tekirdağ ili incelendiğinde, TR 21 bölgesi içinde ihracatçı firma sayısının en çok bu ilde olduğu görölmektedir. 2008 den 2011 yılına kadar ihracat yapan firma sayısı 292 'den 323'e çıkarak bölge illeri içerisinde Tekirdağ'ı önemli önemli bir konuma getirmiştir. 2008 yılında bölge ihracat değeri 526 milyon iken 2011 yılında 655 milyon TL olmuştur.

Kırklareli ilindeki mevcut durum firma sayısı olarak Edirne'nin gerisinde kalsa da ilde yer alan firmaların büyüklüğü ihracat rakamlarını arttırmıştır. 2008 yılında ihracat yapan firma sayısı 57 ve ihracat değeri 40 milyon USD 2011 yılına gelindiğinde ihracat yapan firma sayısı 51 olmuş ancak ihracat değeri önemli ölçüde artış göstererek 105 milyon USD olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 12 Edirne, Tekirdağ, Kırklareli İllerinin İthalat Rakamları (2008-2011)

Yıl	Edirne		Tekirdağ		Kırklareli	
	İthalatçı Firma Sayısı	İthalat Değeri (bin USD)	İthalatçı Firma Sayısı	İthalat Değeri (bin USD)	İthalatçı Firma Sayısı	İthalat Değeri (bin USD)
2008	75	124,091	320	593,914	55	148,296
2009	74	83,882	310	473,826	63	61,520
2010	90	198,437	346	603,027	72	95,916
2011	118	213,118	421	779,232	100	139,63

Edirne ili ithalat rakamları incelendiğinde, 2008 yılında ihracatçı firma sayısının 75 olduğu, 2011 yılına gelindiğinde ise bu rakamın 118 'e çıktığı görölmektedir. İthalat değeri olarak 2008 yılında 124 milyon USD 'den, 2011 yılında 213 milyon USD 'ye olarak arttığı görölmektedir.

Tekirdağ ili incelendiğinde, TR 21 bölgesi içinde ihracatçı firma sayısının en çok bu ilde olduğu görölmektedir. 2008 den 2011 yılına kadar ihracat yapan firma sayısı 320 'den 421'e çıkarak bölge illeri içerisinde Tekirdağ'ı önemli önemli bir konuma getirmiştir. 2008 yılında bölge ihracat değeri 593 milyon iken 2011 yılında 779 milyon TL olmuştur.

Kırklareli ilindeki mevcut durum firma sayısı olarak Edirne'nin gerisinde kalsa da ilde yer alan firmaların büyüklüğü ithalat rakamlarını arttırmıştır. 2008 yılında ithalat yapan firma sayısı 55 ve ihracat değeri 148 milyon USD 2011 yılına gelindiğinde ihracat yapan firma sayısı 100 olmuş, ithalat değeri 139 milyon USD olarak gerçekleşmiştir.

2.4. Dünyadan ve Ülkemizden Başarılı Uygulama Örnekleri

2.4.1. Güney Kore Örneği;

Güney Kore ekonomik kalkınmadaki başarısı inovasyon ve ar-ge alanlarındaki gelişim sonucunda ilerleyen bir ülke olmuştur. 1980'lere kadar kişi başına düşen GSYİH ve ar-ge faaliyetlerine yapılan harcamalar açısından Türkiye'nin altında yer almış olan Güney Kore 1980'lere gelindiğinde bu durumu tamamen tersine çevirmeyi başarmış ve kayda değer bir büyümenin yanı sıra, teknolojik açıdan da önemli bir gelişim kaydetmiştir. Bu gelişim süreçlerinde ön plana çıkan en önemli nokta ar-ge sisteminin iyileştirilmesi olmakla birlikte, buna en fazla etki eden faktörlerden biri de eğitime yapılan yatırımlardır. Güney Kore'nin sektörel değişimi ve hızlı ekonomik büyümesinde ar-ge sisteminin gelişimi büyük rol oynamaktadır. Özellikle 1980'lerden günümüze hem ar-ge harcamalarındaki kayda değer artış hem de üretim ve ihracatta yüksek katma değer getiren ileri teknoloji ürünlerine doğru hızlı geçiş ar-ge sistemindeki bu gelişmeleri desteklemiştir.

Güney Kore'nin 1960'lardan günümüze kadar süre ile gelen inovasyon ve ar-ge sisteminin gelişimi incelendiğinde; üç temel süreç karşımıza çıkmaktadır, İmitasyon Süreci (1960'lar ve 1970'ler), Transformasyon Süreci (1980'ler) ve İnovasyon Süreci (1990'lar ve sonrası). İmitasyon sürecinde emek yoğun sektörlerin ön planda olduğu ve doğrudan yabancı yatırımlar ve teknoloji transferi ile endüstrileşme sürecine katkı sağladığı gözlemlenmiştir. İthal ikameciliğin ve korumacılığın etkilerinin azalmaya başladığı transformasyon sürecinde ise tek başına teknoloji transferi ve üniversiteler ve kamu sektörü tarafından gerçekleştirilen araştırmaların yetersiz kaldığı düşünülerek, özel sektör, kendi ar-ge yapısını kurması ve geliştirmesi için teşvik edilmiştir. Üçüncü süreç olan inovasyon sürecinde ise Güney Kore hükümeti özellikle 1990'ların ikinci yarısında etkisini gösteren Asya krizi ile birlikte teknoloji politikalarını o zamana kadar ön planda olan büyük sanayi şirketlerinden ar-ge temelli ve büyük şirketlere kıyasla çok daha esnek, dinamik ve inovatif olan KOBİ'lere doğru yönlendirme ihtiyacı duymuştur. Bir başka deyişle, inovasyon süreci ile birlikte ve özellikle krizin ardından, küçük ölçekli ar-ge merkezleri ve teknoloji tabanlı küçük firmalar önem kazanmış bu değişim KOBİ'lerin ar-ge harcamaları ve yoğunluklarındaki artış ile de kendini göstermiştir.

Güney Kore'nin kalkınma yarışında teknolojik yapılanma ve gelişimi çok iyi kullanarak hızlanmasına etki eden bir diğer faktör de ar-ge politikalarının odak sektörler seçilerek

stratejik kararlar sonucunda uygulanmasıdır. Kriz sonrasında BİT'e verilen önem buna bir örnektir. Odak sektörler için politikalar uygulandığında beklenen getirilere daha hızlı ulaşılabilmektedir. Güney Kore'de de BİT sektöründe ihracat ve rekabetçilik anlamında tam bir patlama yaşanmıştır. Son yıllarda da dünyadaki gelişmeler hızla takip edilerek nanoteknoloji ve biyoteknoloji alanlarına yatırımların arttığı ve stratejik öncelikler verildiği görülmektedir.

Sonuç olarak; Güney Kore'nin 1980'lerde yaşadığı dönüşüm ile ar-ge'nin önemli bir kısmını özel sektör yapmaya başlamış, bu da ürün geliştirilmesi ve ticarileştirilmesini kolaylaştırarak özel sektörün uluslararası pazarlarda rekabetçiliğini arttırmıştır. Ayrıca Güney Kore'de geliştirme çalışmaları toplam ar-ge'nin büyük bir kısmını oluşturmakta ve bu durum yeni ürünlerin pazara girişini hızlandırmaktadır. Son yıllarda ise Ar-Ge sisteminin bütüncül bir inovasyon sistemine dönüştürülmesi ve ekonomik büyümenin sürdürülebilir kılınması için temel araştırmayı arttırmaya yönelik politikalar önem kazanmıştır.

Gelişmekte olan ülkelerin ekonomik büyüme ve kalkınmalarını hızlandıran önemli unsurlardan biri de ihtiyaca yönelik teknoloji, ürün ve süreç geliştirmedir. G. Kore'de bunun uygulaması görülebilmektedir. Özellikle 1990'ların başından itibaren ülkenin ve sanayinin ihtiyaçları doğrultusunda çalışmalar yapılmasına yönelik politikalar uygulanmıştır.

2.5. Geçmiş Dönük Değerlendirme ve Çıkarılan Dersler

Edirne ili sahip olduğu coğrafi konum ve doğal kaynaklar ile potansiyeli güçlü bir il durumundadır. Özellikle çeltik üretiminin yoğun olarak yapılması ve yapılan yeni barajlar ile bu üretimin yaygınlaştırılması devam ettirilmektedir. Ayrıca bölgenin kaynaklarının etkin kullanımı adına bölgeye alternatif tarım ürünlerinin yaygınlaştırılması için gerek Edirne Tarımsal Araştırma Müdürlüğü, gerekse ilçelerde bulunan sanayi odaları gerekli çalışmaları yapmakta ve bu konularda projeler hazırlamaktadırlar. Bu projelerin en sonuncusu Uzunköprü ilçesinde Uzunköprü Ticaret ve Sanayi Odası'nın hazırladığı tarımda inovasyon ve erken uyarı sistemi örnek verilebilir. İpsala ve Enez bölgesinde rüzgar enerjisinin değerlendirilmesi içinde çalışmalar yapılmaktadır. Bu ve bunun gibi çalışmaları değerlendirdiğimizde kurulan ve kurulacak olan lojistik köyler ile birlikte bölgede imalat sektörünün gelişme imkanları olduğundan bahsedebiliriz. Son 10 yıllık dönemde imalat sanayi bölgedeki diğer iller kadar gelişim göstermese de tarıma dayalı imalatta bir gelişim görmek mümkündür. Bölgede Edirne

il sınırları içerisinde bulunan 115 milyon ton kömür rezervi bölgede kurulacak kömürle çalışan elektrik santrali bölge ekonomisi ve imalat sanayinin altyapı gelişimi için önemli katkı sağlayacaktır.

Tekirdağ ili imalat sanayine baktığımızda, gelişiminin İstanbul'a yakın bölgelerde gerçekleştiğini söylemek mümkündür. Çıkarılan teşvikler ve açılan organize sanayi bölgeleri ile imalat sanayi altyapısı ve yeni yatırımlar desteklenmektedir. Sanayinin yoğun olarak faaliyet göstermediği Hayrabolu, Malkara ve Şarköy ilçelerinde bölgenin potansiyelini oluşturan üzüm ve şarap üretimi alanında çalışmalar yapılmalı altyapı faaliyetleri hızlandırılmalıdır. Süt ve süt ürünlerinin imalatı da sanayinin yoğun olarak gerçekleşmediği bölgelerde desteklenmeli ve arttırılmalıdır.

Kırklareli Dereköy Gümrük kapısının tır trafiğine açılması Kırklareli Organize Sanayi Bölgesi ve il genelindeki tüm sanayinin gelişimi için büyük katkılar sağlayacaktır.

TR 21 bölgesi için imalat sanayi altyapısının geliştirilmesinde şüphesiz işbirliklerin önemi büyüktür. Bu doğrultuda bölgede bulunan Trakya, Namık Kemal ve Kırklareli üniversiteleri ile mikro ve makro ölçekte yapılacak olan işbirlikleri bölge sanayisinin gelişimi için gereklidir. Günümüzde teknoloji yoğun üretim gerçekleştiren firmaların yarattığı katma değer farkındalığı artmaktadır. İleri teknoloji kullanan ve ileri teknoloji ürünlerini üreten bir imalat sanayi bölgenin ekonomiye katkısının gelişimi açısından oldukça önemlidir. İleri teknoloji ve ar-ge 'nin geliştirilmesi için bölge üniversiteleri ve TÜBİTAK ile yapılacak çalışmalar bölgedeki katma değeri önemli ölçüde arttıracaktır. Böylelikle mevcut veya yeni yatırımcıların bölgeye çekilmesi sağlanmış olacak ve bölge ülke genelinde sağladığı diğer avantajlar ile birlikte örnek ve aranan bir yer olacaktır. Bölgede yer alan firmaların kurumsallaşmasının sağlanması ve girişimciliklerinin arttırılması için KOSGEB ile işbirliğine gidilerek çeşitli faaliyetlerde bulunulabilir. Buda bölge firmalarının gelişimi ve verimliliğinin artırılması için bir imkan sağlayacaktır.

3.GZFT ANALİZİ VE REKABET GÜCÜ DEĞERLENDİRMESİ

İmalat sanayinin ülkemizde avantaj ve rekabet edebilirliğinin devamı ve başarısı açısından sanayinin potansiyel durumu GZFT (Güçlü, Zayıf, Fırsatlar, Tehditler) analizi maddeler halinde bu bölümde belirtilmiştir.

3.1. İmalat Sanayinin Güçlü Yönleri

- Nitelikli İşgücü; Trakya Bölgesinde yaşayan insanların eğitim düzeyinin yüksek olması, çalışılabilecek sektör firmalarının fazlalığı nedeniyle çeşitli alanlarda kendi yeteneklerini geliştirmeleri.
- Tarımsal Altyapı; Tarım arazilerinin ve tarımsal üretimin yüksek miktarda olması ve verimli toprakların bölgede yer alması, uzun yıllar boyunca yapılan çalışmalar ile altyapının gelişmesine neden olmuştur.
- Coğrafi Konum; Trakya Bölgesi bulunduğu konum itibari ile Avrupa Ülkeleri ve İstanbul Bölgesine yakınlığı, ana yolların bu bölgeden geçmesi, deniz, kara, hava, demiryolu taşımacılığın gelişmesi nedeniyle avantajlı konuma sahiptir.
- Lojistik İmkanlar; Bölgenin içerisinde 1 adet havaalanı, 1 adet liman, karayolu ağ yapısı, demiryolu bağlantıları, otoban bağlantıları, yapılmakta olan ve ilerde yapılması planlanan projeler ile lojistik alanında gelişmesini devam ettirir durumdadır.
- Üretim Teknolojisinin İyi Olması; Trakya Bölgesinin yıllardan beri süregelen talep yoğunluğu büyük ve köklü firmaları bölgeye getirmiş ve bu firmaların sahip oldukları ve günden güne gelişen üretim teknolojileri bölge için bir avantaj konumundadır.
- İşletme Sahiplerinin Eğitim Düzeylerinin Yüksek Olması; Trakya Bölgesinde bulunan kurumsal olmayan ya da kurumsallaşma sürecinde olan imalat sanayi işletmeleri sahipleri eğitim seviyesi yüksek ve gelişime açık bir düşünce yapısına sahiptir.
- Organize Sanayi Bölgesi ve Avrupa Serbest Bölgesinin Altyapısı; Bölgede aktif olarak çalışan 13 adet Organize Sanayi Bölgesi ve 1 adet Avrupa Serbest Bölgesinin sağladığı altyapı ve imkanlar bölge için bir avantaj konumundadır.
- Sanayinin Varlığı; Bölgede mevcut sanayi üretiminin varlığı yatırımcılar için çarpan etkisi yaratmakta ve bölgenin cazibesini arttırmaktadır.

- Güvenlik; Trakya Bölgesinin sahip olduğu sosyo-kültürel yapı ve gelişmişlik düzeyi bölgede yatırım yapan firmalar ve çalışanları için güvenilir düzeydedir.
- Enerji Altyapısı; Artan enerji ihtiyaçlarına cevap verebilecek enerji altyapısına sahip bölge, yatırımcılar için bir avantaj oluşturmaktadır.
- Verimli Tarım Arazileri; Tarıma dayalı sanayinin gelişmesi ve bu doğrultuda bölgesel ürünlerin üretimini artırılması için gerekli tarım arazileri bölgede mevcut ve verimli durumdadır.
- Vasıflı Göçün Gelmesi için Nedenlerin Olması; İmalat sanayinin en büyük sorunlarından olan kalifiye elemanların yeterince bulunamaması bölge için geçerli değildir. İstanbul'a yakınlığı, bölgedeki illerin, ilçelerin sosyal anlamda gelişmişlik düzeyi vasıflı göçün bölgeye gelmesi açısından bir sorun yaratmamakta aksine bölgenin güçlü yönü olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.2. İmalat Sanayinin Zayıf Yönleri

- Doğal Kaynakların Bilinçsiz Tüketimi; Bölgede bulunan doğal kaynakların, özellikle de su kaynaklarının bilinçsiz bir şekilde kullanımı bölgede ilerleyen zamanlarda su sorununun oluşmasına sebep olacaktır.
- Birbirinden Çok Farklı Sektör Firmalarının Yan Yana Olması; Trakya Bölgesindeki imalat sanayi yapılanması kümele yaklaşımından uzak bir şekilde oluşturulmuş olup bölgenin zayıf yönünü oluşturmaktadır.
- Lojistik Sektörünün Yeterince Gelişmemesi; Lojistik altyapısının oluşması için gerekli çalışmalar yapılıyor olsa da, lojistik altyapısı için gerekli çalışmalar tamamlanmamıştır. Özellikle çok modlu taşımacılığın tam anlamıyla uygulanmaması bölge imalat sanayi için maliyet arttırıcı bir unsurdur.
- Hizmet Ağının Belirli Merkezlerde Toplanmış Olması; Bölgedeki sanayi oluşumu belirli bölgelerde toplanmış durumdadır. Haliyle bu bölgelerdeki yoğunlaşma altyapı hizmetlerinin belirli bölgelerde daha iyi yapılmasına olanak sağlamıştır.
- Trakya İnsanın Siyaseti Etkileme Kapasitesinin Düşük Olması; Trakya halkının mevcut iktidar ile olan ilişkileri düşünüldüğünde, bölge halkı siyasi otoriteyi

etkileyerek bölgenin kalkınması için atılacak adımların hızlanmasını sağlayacak bir yapıda değildir.

- Tarıma ve Hayvancılığa Dayalı Sanayi Ürünlerinde Kümelenmenin Olmaması; İmalat sanayinde ve özellikle tarıma ve hayvancılığa dayalı imalat sanayinde kümelenme yaklaşımının olmaması tarım ve hayvancılığa dayalı sanayinin gelişimi için bir dezavantaj oluşturmaktadır.
- Devlet Teşviklerinden Yeterince Yararlanılmaması; Trakya Bölgesinde faaliyet gösteren imalat sanayi firmalarının devlet teşviklerinden yeterince yararlanmaması, bu konuda bilgi eksikliklerinden dolayı karşımıza zayıf yön olarak çıkmaktadır.
- Hammadde Kullanımında İthalata Bağımlı Olması; İmalat sanayinin kullandığı hammaddeler ağırlıklı olarak ithal ürünlerdir. Bu durum üretim ve finans riskini arttırmaktadır.
- Enerji Kaynaklarının Etkin Kullanılmaması; Bölgenin yenilenebilir enerji kaynakları potansiyeli oldukça fazladır ancak bu potansiyel yeterince değerlendirilememekte ve enerji maliyetlerini düşürücü çalışmalarda bulunulmamaktadır.
- Markalaşma ve Tanıtım Eksikliği; Bölgede faaliyet gösteren firmaların ara ürün üretimine yönelmesi Trakya Bölgesi menşeyli markalaşmanın geri plana atılmasına yol açmıştır.
- Kurumsallaşmada Yeterince Gelişme Sağlanmaması; Trakya Bölgesindeki imalat sanayi firmaları kurumsallaşma çalışmalarını tam anlamıyla tamamlamış durumda değildirler.
- AR-GE Çalışmalarına Yeterince Önem Verilmemesi; Bölgede 3 üniversitenin faaliyette olması ve 2 adet teknoparkın çalışır durumda olmasına rağmen bölgedeki firmalar yeterince ar-ge çalışmalarına yönelmiş durumda değildirler.
- Girişimcilik Ruhunun Yeterli Seviyede Olmaması; Girişimcilik ruhu bölgede yeterince gelişmiş düzeyde değildir. Trakya insanının yapısından da kaynaklanan bu durum yeni yatırımların bölge insanından çıkmasını engellemektedir.
- Çarpık Kentleşme; Trakya Bölgesinin artan göç ile birlikte bu değişime hızla ayak uyduramaması sonucu bölge illeri ve ilçelerinde çarpık kentleşme ortaya çıkmıştır.

- Kalite Yönetim ve Maliyet Sistemlerinin Etkin Kullanılmaması; Bölgedeki imalat sanayi firmalarının kurumsallaşma faaliyetlerini tam anlamıyla tamamlamamış olması sonucunda kalite yönetim ve maliyet sistemleri etkin olarak hayata geçirilememiştir.
- Sosyal ve Kültürel Faaliyetlerin Eksikliği; Bölge sosyo-ekonomik anlamda belirli bir gelişmiş düzeye sahip olsa da bölgedeki sosyal ve kültürel faaliyetler yeterli miktarda değildir. Bu durumda dışarıdan göç ile gelen vasıflı çalışanların bölgede uzun süreli çalışma planı yapmalarını engellemektedir.
- Altyapı Eksikliği; Trakya Bölgesinde altyapı gelişmeleri ilerleyen bir hızla devam etmekte ancak yeterince bölge ihtiyaçlarına cevap verememektedir.
- Tarım ve Hayvancılığa Dayalı Sanayinin Hammadde Sıkıntısı; Bölgenin verimli tarım arazilerine sahip olması ve hayvancılık ürünleri üretiminde ilerleme kaydetmesi bölge için avantaj oluştursa da tarım ve hayvancılığa dayalı sanayinin gelişmesi için yeterli miktarda hammadde sağlanamamaktadır.
- Üniversite – Sanayi İşbirliklerinin Yetersiz Olması; Bölgede bulunan Trakya Üniversitesi, Namık Kemal Üniversitesi ve Kırklareli Üniversitesi ile işbirliği, güçbirliği yaklaşımında çeşitli faaliyetlerin yapılmaması ar-ge'nin gelişimi için bir dezavantaj oluşturmaktadır.
- Niteliksiz Göç; Bölgenin artan çalışan talebi doğrultusunda bölgeye gelen çalışanların niteliksiz olması bölgenin zayıf yönünü oluşturmaktadır.
- Tarımsal Üretimde Çeşit Azlığı; Yıllardır süregelen tarım üretiminin aynı ürünlere odaklanması ve alternatif ürünlerin üretimi için yeterli bilgilendirmenin olmayışı tarım ürünlerinin çeşitliliğini azaltmaktadır.
- Atık Geri Dönüşümü; Trakya Bölgesinde atıkların geri kazanımıyla ilgili tesislerin kurulmaması bölgenin çevre kirliliğini ve üretim maliyetlerini artırıcı etki yaratmaktadır.

3.3. İmalat Sanayinin Önündeki Fırsatlar

- Zengin Yenilenebilir Enerji Kaynakları; Trakya Bölgesi sahip olduğu yenilenebilir enerji kaynakları ile Türkiye'nin önde gelen bölgelerindedir. Bu potansiyel değerlendirildiğinde enerji maliyetlerinde düşüş sağlanacaktır.
- Lojistik Merkez Olmak; Trakya Bölgesi sahip olduğu coğrafi yapı, AB ülkelerine ve İstanbul'a yakınlığı bölgenin lojistik merkez olarak değerlendirilmesi için uygun koşulları sağlamaktadır. Coğrafi yapı olarak 3 tarafının 3 farklı deniz ile çevrili olması çok modlu taşımacılığa geçişte önemli bir fırsattır.
- Verimli Tarım Arazileri; Trakya Bölgesinin tarım arazilerinin verimli olması uygun ve katma değeri yüksek tarım ürünlerinin üretiminde bir fırsattır.
- Tarihi ve Kültürel Zenginlikler; Trakya Bölgesinin Avrupa geçiş yolları üzerinde olması ve Edirne'nin Osmanlıya başkentlik yapması bölgenin tarihi ve kültürel değerlerinin artmasına yol açmıştır. Kültür Turizminin gelişmesi bölge açısından önemli bir fırsattır.
- Devlet Teşvikleri; Devlet teşviklerinin bölgeye olan yatırım talebini arttırıcı bir şekilde revize edilmesi bölgenin imalat sanayi gelişmişlik düzeyini arttıracaktır.
- Üniversitelerin Varlığı; Bölgede faaliyet gösteren Trakya Üniversitesi, Namık Kemal Üniversitesi ve Kırklareli Üniversitelerinin bulunması imalat sanayinin ar-ge potansiyelinin gelişmesinde önemli bir etken rol oynayacaktır.
- Bölgede Doğalgaz Yataklarının Bulunması; Bölgede doğalgaz yataklarının bulunması bölgenin enerji ihtiyacının karşılanması ve enerji maliyetlerinin düşmesi için önemli bir fırsattır.
- Tarımsal Potansiyelin Varlığı; Tarım ve tarıma dayalı sanayinin gelişmesi için gerekli olan hammadde kaynakları bölgede yıllardır etkin bir şekilde yapılan tarım ürünleri üretimi ile yeterli olacak düzeydedir. Bu sayede tarıma dayalı sanayinin gelişmesinin önü açılacaktır.
- İstanbul'un Kentsel Dönüşümü; İstanbul ilinin kentsel dönüşümü ile birlikte İstanbul'da üretim yapan firmalar civar bölgelere yayılma planı mevcuttur. Bu durum iyi planlandığında Trakya Bölgesine olan talebin daha da artmasına sebep olacaktır.

- Bölge Şehirlerinin Yakın Olması; Bölge şehirlerinin birbirlerine etkin bir ulaşım ağı ile bağlanması bölge için önemli bir fırsattır.
- Tarıma Dayalı İmalat için Entegrasyon Fırsatı; Tarıma dayalı sanayinin gelişmesine destek verecek hammadde tedariği ve yeterliliği bölge imalatçısı firmalar ile entegre haline getirildiğinde daha da gelişmiş olacaktır.
- Bölgenin Yeni Havalimanlarına Elverişli Olması; Lojistik altyapı gelişimini daha da arttıracak olan havaalanlarına bölgede talebin olması ve bu doğrultuda çalışmaların planlanması. Lojistik altyapısının gelişimi için son derece önemli bir fırsattır.
- Eğitim Düzeyinin Yükselmesi; Bölgede mevcut kültürün öğrenmeyi destekleyici nitelikte olması ve eğitime verilen önemin fazla olması sebebiyle bölgedeki kesimin eğitim seviyeleri gün geçtikçe artmaktadır. Kalifiye işgücünün oluşumu için bir fırsat olarak değerlendirilebilir.
- Farklı Sanayi Bölgelerinin Olması (ASB, OSB); Bölgede çeşitli yatırımcı profiline hitap eden serbest bölgelerin olması bölge için bir fırsat olmaktadır. Bu bölgelerin çeşitliliğinin ve miktarının artmasıyla beraber bölgeye gelecek yatırımcı sayısı da artacaktır.
- İslah OSB'lerin Varlığı; Altyapısı tamamlanmış çevreye duyarlı bir sistemde çalışan organize sanayi bölgeleri bölgenin gelişmesi ve potansiyel yatırımcıların bölgeye olan talebini arttırması açısından bir fırsattır.
- Büyük Ölçekli Firmaların Varlığı; Trakya Bölgesinde faaliyet gösteren kurumsallaşmış firmaların varlığı çarpan etkisi yaratarak diğer büyük firmaları ve yan sanayi üreticilerini bölgeye çekmektedir. (BSH, Kırklareli Cam San., Danone, Algida, Hema, Efes Pilsen, Coca Cola)

3.4. İmalat Sanayi için Tehditler

- Çevre Kirliliği; Çevreye karşı alınan önlemlerin yetersizliği bölgede çevre sorununu oluşturmaktadır. İlerleyen zamanlarda daha etkin önlemler alınmazsa bölgenin çevre kirliliği daha da artacak ve hem yaşam alanı hem de sanayi yatırımcıları için bir tehdit olacaktır.

- Deprem Bölgesi Olması; Trakya Bölgesinin özellikle Saroz kesiminin beklenen büyük İstanbul depreminden en fazla zarar görecektir. Yapılacak çalışmalar ile deprem riski azaltılmaz ise bölgenin gelişim potansiyeli azalacaktır.
- İstanbul'a Yakınlık; Trakya Bölgesinin İstanbul'a yakın olması bölgeye avantaj getireceği gibi vasıflı işgücü ve imalat sanayi yönetim merkezlerini bölgeye çekmede bir dezavantaj oluşturmaktadır.
- Çin ve Diğer Uzakdoğu Ülkelerinin Ucuz İşgücü gibi Etkenler Nedeniyle Tercih Edilmesi; İmalat sanayi firmalarının çoğu, işgücü ücretlerinin düşük olduğu Çin gibi Uzakdoğu ülkelerini tercih edebilirler ya da işlerinin bir kısmını bu ülkelerde gerçekleştirmektedirler.
- Su Kaynaklarının Tükenme Noktasında Olması; Bilinçsiz su tüketimi nedeniyle bölgedeki yer altı sularının azalması ve tükenme noktasına gelmesi imalat sanayinin önündeki en büyük engeldir.
- Doğal Afetler; Doğal afetler her zaman bir risk unsuru olarak görülse de bölgenin deprem kuşağında olması bu riski daha da arttırmakta ve yatırımcıları bölgede yatırım yapma konusunda düşündürmektedir.
- Göç; Sanayinin talep ettiği işgücünün bölgeden karşılanamaması nedeniyle dışarıdan bölgeye gelen çalışanlar bölge kültürü ile uyum sağlanmakta biraz da olsa zorluk çekmektedirler. Bu da ilerleyen zamanda Trakya'nın sosyo-kültürel yapısını değiştirebilir ve negatif yönde etkileyebilir.
- Altyapı Yetersizliği; Bölgede arıtma tesisi yatırımlarının sayısının düşük olması bölgenin çevre kirliliği için bir potansiyel tehdittir.
- Sezonluk Çalışan Sanayi Kuruluşlarının Çok Sayıda ve Dağınık Olmaları; Trakya Bölgesinde zamana bağlı olarak yani sezonluk çalışan firmaların sayısının fazla ve kümelenme yaklaşımından uzak bulunması bölge gelişiminin ilerlemesi açısından bir tehdit oluşturmaktadır.

4. PLAN DÖNEMİ PERSPEKTİFİ

4.1. Bölge Planı Vizyon ve Tematik Gelişme Alanı Önerileri

İmalat Sanayinde Dönüşüm Komisyonu çalışmaları sonucu bölge imalat sanayinin gelişmesi için gerekli olan bakış açısı ve genel vizyonu **“İşbirliği, Güçbirliği Kültürünü Benimsemiş, Katma Değeri Yüksek ve Markalaşmış Ürünler Üreten, Bölge Potansiyelleri Doğrultusunda Gelişimini Planlayan, Lojistik ve Enerji Altyapısı Güçlü, Çevreyle Dost bir İmalat Sanayi”** olarak belirlenmiştir.

4.2. Hedef, Strateji ve Faaliyetler

Hedef 1; Kurumlar Arası İşbirliği, Güçbirliği Kültürünün Geliştirilmesi;

Kurumlar arası işbirlikleri, güçbirlikleri gelişen imalat sektöründe önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Zorlaşan rekabet koşulları, dünya pazarının hızla değişmesi, teknolojinin gelişmesi bütün bu etkenler imalat yapan firmaların belirli konularda uygun olan diğer kurumlar ile işbirliği, güçbirliği çerçevesinde beraber çalışmalarını zorunlu hale getirmiş durumdadır. Sanayi üretiminde etkin bir şekilde rol almak isteyen firmalar bu doğrultuda çalışmalarını sürdürmelidirler.

Trakya bölgesinde imalat sektörünün gelişimi açısından son derece önemli olan ar-ge faaliyetleri için firmaların işbirliğine gidebilecekleri Trakya Üniversitesi, Namık Kemal Üniversitesi ve Kırklareli Üniversiteleri bulunmaktadır. Özellikle KOBİ statüsündeki imalatçıların bu üniversiteler ile işbirliğine giderek piyasada etkin rol almalarını sağlayacak ar-ge projelerine imza atmaları için gerekli zeminin oluşturulması gerekmektedir. Böylelikle ar-ge çalışmalarında yeterli kaynak bulamayan sanayiciler için bir gelişme sağlanmış olacaktır. Ayrıca üniversitelerde üretilen bilginin uygulanma alanı bulması ve çalışmalarını uygulamalı olarak yapabilecekleri ve imalat sanayi ile akademik camianın entegrasyonunun sağlanacağı bir yapı her iki taraf için de önemlidir. Yapılacak olan bu ar-ge çalışmaları ile bölgede katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesinin yolu açılacak olup, firmaların daha

güçlü hale gelmesi sağlanacaktır. Ayrıca yapılacak çalışmaların diğer bir yararı bilginin kullanımı ve uygulanması ile firmaların verimliliğinin ve etkinliğinin artırılması olacaktır.

Bölgede faaliyet gösteren imalat sanayi firmalarının kendi aralarında güçbirliği kültürü ile çalışmalar yapması, ölçek ekonomisinin getirdiği faydaları arttırarak üretim maliyetlerinde de bir düşüş yaşanmasına olanak sağlayacağı için önemli olmaktadır.

Strateji 1; Taraflar Arasında Protokoller Yapılması;

Trakya'da faaliyet gösteren 47.924 adet firmanın, bölge üniversiteleri ile belirli konularda işbirliği, güçbirliği yapmalarına olanak sağlayacak olan protokollerin yapılması ve bu protokollerin uygulamaya konması işbirliği, güçbirliği kültürünün bölgede etkin bir şekilde oluşturulması için son derece önem arz etmektedir. Bu protokoller sadece firmalar ile üniversiteler arasında değil, OSB, ASB, ETSO, TTSO, KTSO, Üniversiteler, KOSGEB, Trakya Kalkınma Ajansı 'da içerecek şekilde talep ve ihtiyaçlar doğrultusunda yapılmalıdır. Özellikle ar-ge konularında bölge üniversiteleri ile yapılacak olan protokoller, yapılacak olan ar-ge, inovasyon faaliyetlerinin sayısının artırılmasını sağlayacaktır. Bununla beraber bölgede gelişime açık olan ancak bilgi eksikliği nedeniyle çalışmalarını ilerletemeyen firmalar için de kolaylaştırıcı bir yöntem olacaktır.

Ölçek ekonomisi ve bunun getirdiği maliyet avantajlarının tüm firmalarca kullanılması için yapılması gereken işbirlikleri, güçbirlikleri bölgede etkin bir şekilde faaliyet gösteren Edirne Sanayi ve Ticaret Odası, Tekirdağ Sanayi ve Ticaret Odası, Kırklareli Sanayi ve Ticaret Odası, Çorlu Sanayi ve Ticaret Odası, Çerkezköy Sanayi ve Ticaret Odası tarafından belirli bir koordinasyon çalışması ile geniş çaplı olarak hayata geçirilmeli ve devamlılığı sağlanmalıdır.

Bölgesel teşviklerin, hibelerin ve bunlar gibi imalat sanayinde yapılacak çalışmaların hayata geçmesine kolaylaştırıcı desteklerin bilgilendirilmesi ve sanayi sektörünün bu destek ve hibelerden yararlanmasını sağlamak amacıyla Trakya Kalkınma Ajansı ve KOSGEB yapacağı

çeşitli çalışmalarda imalat sanayi sektöründeki firmaları bilgilendirmeli ve bu desteklerden yararlanmaları için çalışmalar yapmalıdır.

Faaliyet 1; Üniversite Sanayi İşbirliğinde Mevzuat ile ilgili Problemlerin Çözülmesi;

Faaliyet 2; Öğretim Elemanlarının Özel Sektör ile İşbirliklerin Desteklenmesi;

Faaliyet 3; Diğer Kamu Kurumları ile İşbirliklerinde Mevzuat Sorunlarının Giderilmesi;

Faaliyet 4; Trakya Bölgesindeki Ticaret ve Sanayi Odalarının Kendi Aralarındaki İşbirliği, Güçbirliği Çalışmaları için Çalıştayların Düzenlenmesi;

Strateji 2; Üniversite – Sanayi İşbirliğinin Genişletilmesi;

Bölgede faaliyet gösteren imalat sanayi firmaları ar-ge ve inovasyon konularında bölge üniversiteleri ile işbirliği kültürü ile çalışmaları yaygın olarak gerçekleştirilmemiş durumdadır. İmalat sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmaların bilgi birikimlerinin yeterli miktarda olmaması üniversite ile işbirliğini zorunlu hale getirmektedir. Günümüzde ar-ge ve inovasyonun devlet politikası haline gelmesi ve bu konularda devletin destek vermesi bu işbirliklerinin daha da gelişmesine sebep olmaktadır. Ancak bölge sanayicilerinin işbirlikleri konusunda girişimlerde bulunmaması bölgenin ar-ge ve inovasyon potansiyeli için bir dezavantaj oluşturmaktadır. Bunun önüne geçilmesi için bölge üniversitelerinin özellikle sanayinin yoğun olarak bulunduğu Tekirdağ'da faaliyet gösteren Namık Kemal Üniversitesinin akademik anlamda tanıtımının yapılması gerekmektedir. Bu tanıtımlar sayesinde üniversitelerin bilgi potansiyeli sanayiciler tarafından daha da anlaşılır olacaktır. Aynı şekilde bölgede faaliyet gösteren imalat sanayi firmaları isteklerini, düşüncelerini uygun bir zeminde üniversiteler ile paylaşırsa yapılacak olan çalışmalar daha da sonuca odaklanacaktır.

Üniversite – Sanayi işbirliği çerçevesinde mevcut olan teknoparkların öncelikli olarak bölge sanayicisine hizmet etmesi büyük önem arz etmektedir. Teknoparklardaki yer sıkıntısı dolayısıyla ar-ge, inovasyon faaliyetlerini gerçekleştirmek isteyen firmalar sıkıntı çekmektedirler. Bu doğrultuda bölgede aktif olarak çalışan Trakya Teknopark ve Namık

Kemal Üniversitesi Teknoparklarının mevcut olan 63 adet kapasitesinin arttırılması ve bu doğrultuda planlanan adımların atılması gerekmektedir.

Faaliyet 1; Küçük Ölçekli Sanayi için Ortak AR-GE Merkezi Oluşturması;

Faaliyet 2; Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bölgedeki Firmalara Teknik Gezilerin Düzenlenmesi;

Faaliyet 3; Bölgedeki Sektörlere Uygun Laboratuvarın Alt Yapılarının Üniversitelerde Oluşturulması;

Faaliyet 4; Üniversite Sanayi İşbirliğinde Mevzuatla İlgili Bilgilendirme Farkındalık Yaratma Konusunda Faaliyetlerin Düzenlenmesi;

Faaliyet 5; Kamu Kurumlarının AR-GE, San-Tez, Teknogirişim Sermayesi, Tübitak Hibe ve Destekleri gibi Programlar ile İlgili Üniversite ve Sanayiciyi Bir araya Getirerek her yıl Düzenli Olarak Anlatılması;

Strateji 3; Sanayide Çalışan Personele Lisansüstü Eğitim Programlarının Uygulanması;

Bölgede faaliyet gösteren imalat sanayi işletmelerinin, üniversiteler ile gerçekleştireceği işbirlikleri, güçbirlikleri faaliyetlerinin etkin bir şekilde gerçekleşebilmesi için, uygun kişilerin uygun bölümlerde uygulamalı olarak öğrendiklerini hayata geçirecekleri bir ortamın hazırlanması amacıyla yüksek lisans ve doktora seviyesinde gelişmelerinin devam ettirilmesi. Bu doğrultuda işletmenin verimliliğini, inovasyon yeteneğini, ar-ge potansiyelini, etkinliğini arttırmaya elverişli gelişime açık lisans mezunlarının ilgili alanda lisansüstü eğitim için teşvik edilmesi bölge potansiyellerinin ve imkanlarının değerlendirilmesinde gerekli bir adım olmaktadır.

Günümüz gelişen bilim dünyasında artık teorik eğitimden ziyade uygulamalı eğitim yapılmasının önemi büyüktür. Bu doğrultuda devletin makro çapta desteklediği San-Tez programları, Tübitak programları gibi sanayi – üniversite işbirliğine dayanan çalışmalar üniversitelerde verilen eğitimin, yapılan akademik çalışmaların uygulamaya konmasını amaçlamaktadır. Bu faaliyetler sanayinin gelişimi için son derece önemli olmakla birlikte yeni yöntemlerin ve bu yöntemlerin uygulamaya konmasında görevli kişiler için de önemli bir fayda sağlayacaktır.

Trakya bölgesinde faaliyet gösteren 5.470 adet imalat sanayi sektöründe yer alan firmalarda toplamda 6.584 adet lisans mezunu görev almaktadır. Bu kişilerin uygun şartlarda lisansüstü eğitime yönlendirilmesi bölgede bulunan üniversiteler sayesinde mümkün olmaktadır. Özellikle Çorlu ve Çerkezköy civarında faaliyet gösteren 2.889 adet imalat sanayi işletmesinin çalışanlarına yönelik olarak açacakları lisansüstü eğitim bölümleri çalışanların kendi işlerini aksatmadan katılmalarına olanak sağlayacaktır. Hali hazırda Namık Kemal Üniversitesi tarafından açılan İşletme Yüksek Lisans Bölümü büyük talep görmektedir. Bunun yanında yine Namık Kemal Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezinin açmış olduğu işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimcinin eğitimi kursu, yangın eğitimleri bölgede ve bölge dışında yüksek talep görmektedir.

Bölgenin çalışma şartları göz önüne alındığında iş yaşamını aksaklığa uğratmayacak şekilde çalışan uzman kişilerin lisansüstü eğitime yönlendirilmesi bölge imalat sektörünün özellikle ar-ge ve inovasyon temelli gelişimine büyük destek sağlayacaktır. Bölge üniversitelerinin uygun yapısı da dikkate alındığında özel sektörde faaliyet gösteren işletmelerin bilgilendirilmesi ve teşvik edilmesi ile çalışan uzman kişilerin ve firmaların gelişimi hızla artacaktır.

Faaliyet 1; Sanayilere Yönelik Eğitim Programları Düzenlenmesi;

Faaliyet 2; Eğitimde de Üniversite Sanayi İşbirliği Sağlanmalı Ders Programlarının Belirlenmesinde Sektörle İşbirliği Yapılması;

Faaliyet 3; Doktora Tezlerinin Uygulamalı Olarak Sanayiyle İşbirliği İçerisinde Belirlenmesi ve Gerçekleştirilmesi, Bu Projelerin San-Tez ve Diğer Destek Programları ile Hayata Geçirilmesi;

Strateji 4; Durum Saptamasının Yapılıp Kayıt Altına Alınması, Veri Tabanı Oluşturulması;

Bölge gerek bulunduğu konum gerekse sahip olduğu mevcut üretim gücü ile Türkiye üretiminde önemli bir yere sahiptir. Yaratılan istihdam 177.567 adet ve aktif imalat sanayi firma sayısı 5.470 'dir. Bu büyüklükte bir imalat sanayinin özellik ve nitelikleri doğrultusunda kayıt altına alınması yapılacak olan çalışmalarda bilgiye ulaşım hızını son derece arttıracaktır. Söz konusu kayıtlar devlet kurumlarının farklı yollardan edindiği bilgilere ilaveten imalat sanayini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmalı ve devamlı güncel tutulmalıdır. Örneğin; cam kaplama ile ilgili bir ar-ge yada inovasyon çalışması yapıldığında araştırmacılar bu kayıt

işlemini gerçekleştiren ilgili kurumdan bilgileri alarak hangi firmada bunun uygulanacağı bilgisine ulaşabilir yada sektörün istediği yenilikler neler onu öğrenebilir, cari açığı kapatmak için ithal ikamesi oluşturabilmek için çalışmalar yapabilirler. Bu işlem Trakya Kalkınma Ajansının desteği ve öncülüğü ile yapılırsa özellikle firmaların katılımı fazla olacaktır. Ayrıca işletmeye olan yararlarının iyi bir şekilde anlatılması ile firmalar daha doğru bilgileri buraya kayıt edeceklerdir. Bu sayede üniversite, ve diğer kurumlar ile yapılması düşünülen işbirliği, güçbirliği çalışmaları hızla ilerlemiş olacaktır.

Faaliyet 1; Sanayi Envanterinin Çıkartılması, Üniversiteler İçinde Uzmanlık Alanı ile İlgili Veri Tabanı Oluşturulması;

Faaliyet 2; Belirli Performans Göstergeleri Doğrultusunda Sanayinin Mevcut Durumunun Raporlanması;

Faaliyet 3; Firmaların Bu Ağ Yapısına Katılımlarının Sağlanması;

Hedef 2; Katma Değeri Yüksek Ürünlerin Üretilmesi, Bölgeden Çıkmış Markalar Üretme;

Günümüzde katma değer sağlayan ürünlerin üretilmesi tüm dünyada büyük bir önem kazanmıştır. Büyük firmalar olmak üzere hemen hemen bütün firmalar ürettikleri ürünlerin katma değerini arttırıcı çalışmalar yapmaktadırlar. Ürüne katma değer yaratan bir özellik yada faaliyet eklendiğinde firmalar, pazar avantajı kazanmalarının yanı sıra krizlere karşı da daha sağlam bir yapıya kavuşmuş olmaktadır. Bölgedeki imalat sanayi ekonomiyeye önemli miktarda katkı sağlar durumdadır. Trakya Bölgesi katma değeri yüksek ürünlerin üretimine yöneldiğinde ve bu doğrultuda gerekli işbirliklerini yaptığında rekabet avantajını elde etmiş olacak, krizlere karşı dayanıklılığına arttıracaktır.

Trakya Bölgesinin imalat sanayi incelendiğinde % 18 pay ile tarımsal ürünler ve buna bağlı ürünlerin üretiminin yüksek oranda yapıldığı görülmektedir. Özellikle tarım ürünlerini işlenip katma değer yaratıldığında pazar olarak daha geniş kitlelere ulaşılacak ve kar marjları artacaktır.

Katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesinin yanında, bölge sanayisinin ülke çapında aranılan markalarının yaratılması da önemli bir husustur. Trakya Bölgesinde gerçekleştirilen tarım ve

buna bağlı imalat sanayi başta olmak üzere, çeşitli imalat kollarında yapılacak çalışmalar ile marka oluşturulması öncelikle firmaların daha sonrada bölgenin gelişimine büyük oranda destek sağlayacaktır. Böylelikle ürün maliyetleri azalacak, kar marjı yükselecek, pazar çeşitlenecek ve dışa bağımlılık azalmış olacaktır. Bölgede imalatı gerçekleştirilen ürünlerin Türkiye ve Dünya pazarında aranılan bir değer olması bölgeye olan talebin daha da artmasına sebep olacaktır.

Strateji 1; AR-GE, İnovasyon Faaliyetlerinin Gerçekleştirilmesi;

Sürekli gelişimin önemli olduğu dönemde firmalar ürettikleri ürünlerin geliştirilmesi için çalışmak zorundadırlar. Buna ilave olarak ar-ge ve inovasyon yapan firmaların piyasada daha etkin ve kalıcı rol aldıkları görölmektedir. Bu gelişimin devamlılığı ve piyasalarda etkin bir şekilde rol almak için ar-ge ve inovasyon destekli gelişim artık kaçınılmaz hale gelmiştir. Trakya Bölgesinde yer alan imalat sanayi firmaları ar-ge, inovasyon çalışmalarına yönlendirilmeli ve desteklenmelidir. Ar-ge ve inovasyon çalışmaları sonucunda katma değeri yüksek, markalaşmış ürünlerin üretilmesi mümkün olacaktır. Böylelikle kar marjı artacak ve bu kar marjını gören diğer firmalarda bu alanlara yönelecektir.

Bölge üniversiteleri başta olmak üzere çeşitli kurumlar ile işbirliği, güçbirliği çerçevesinde bu çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bu ar-ge, inovasyon çalışmaları için uygun zemin başta üniversiteler olmak üzere ilgili diğer kurumlar tarafından hazırlanmalı ve firmalar teşvik edilmelidir. Ar-ge, inovasyon çalışmaları için gerekli ortam ve işbirliklerinin hazırlanması ile beraber firmaların bunlara talebi hızla artacaktır.

Faaliyet 1; Türkiye ve Dünyadaki Gelişmelerin Takip Edilmesi Amacıyla Bilgilendirme Toplantılarının Yapılması.

Faaliyet 2; Sınai ve Fikri Mülkiyet Hakları ile İlgili Bilgilendirme Toplantılarının Düzenlenmesi.

Faaliyet 3; Teknopark Kapasitelerinin Arttırılması;

Faaliyet 4; Üniversitelerin Sanayi ile İşbirliği Yapmalarının Desteklenmesi;

Faaliyet 5; Kamu Kurumlarının AR-GE, İnovasyon için Sağladığı Desteklerin Bilgilendirilmesi;

Strateji 2; Katma Değer Yaratımı ve Markalaşma Konularında Desteklerin Arttırılması;

2012 yılında açıklanan yeni teşvik sistemi ar-ge konularında yapılacak olan yatırımlara destek vermektedir. Buna göre ar-ge yatırımı teşvik kapsamında olup çeşitli oranlarda bir destek söz konusudur. Ancak açıklanan teşvik sisteminde katma değer yaratımı ve markalaşma konularının kapsam içine alınmadığını görülmektedir. Ar-ge yatırımları için verilen desteğin katma değer yaratımı ve markalaşma içinde verilmesi gerekmektedir. Böylelikle imalat sanayi firmaları katma değer ve markalaşma üzerine yoğunlaşabilir ve çalışmalarını bu doğrultuda şekillendirebilirler.

Bölgesel olarak Trakya Kalkınma Ajansı hali hazırda açtığı destek programları ile katma değer ve markalaşma konularında destek vermektedirler. Bu destek çağrısı yılda bir defa olmak üzere açılmakta ve kullanıma sunulmaktadır. Trakya Kalkınma Ajansı çağrı kapsamını her sene revize etmektedir. Her sene yeniden planlanarak yapılan çağrıda mutlaka katma değer yaratımı ve markalaşma yer almalı ve imalat sanayi sektöründe yer alan firmaların çağrı kapsamında proje sunmaları desteklenmeli ve teşvik edilmelidir. Aynı şekilde KOSGEB desteklerinin de katma değer yaratımı ve markalaşmaya yoğunlaşması gerekmektedir. Ayrıca bu iki kurumun firmalara sağlayacağı destek miktarı arttırılmalıdır. Mevcut sistemde %50 olarak planlanan bu desteklerin oranı arttırılarak daha fazla projenin hayata geçmesi sağlanmalıdır.

Bu destek ve teşviklerin yanında katma değer ve markalaşma faaliyetleri için yeni yatırımların hayata geçmesinde işletmenin aynı katkısı olarak üzerine düşen payının da finans kuruluşları tarafından uygun maliyetle desteklenmesi sağlanmalıdır.

Bu koşullar ve uygun ortam gerçekleştiğinde çeşitli kurumlar ile yapılacak işbirlikleri, güçbirlikleri doğrultusunda bölgede imalat sanayinin katma değer yaratıcı ürünler üretmesi artacak aynı şekilde markalaşma çalışmaları ile firmaların bölgenin gelişmesine imkan verilecektir. Şuan için verilen destek ve teşvikler firmalar için yetersiz olmakta ayrıca finans yükü dolayısıyla işletmeler katma değer ve markalaşma konularında çalışmalar yapmakta çekingen bir tavır izlemektedirler.

Faaliyet 1; Katma Değer Yaratan Firmalara Vergi İndirimi Sağlanması;

Faaliyet 2; Marka Yaratma Sürecine Giren İşletmeler için Danışmanlık Hizmetlerinin Verilmesi;

Faaliyet 3; Trakya Bölgesinde Yatırım Yapacak Firmalar Arasından Katma Değer Yaratan ve Markalaşmış Olan Kesime Öncelik Verilmesi;

Strateji 3; Oluşturulan Markaların Tanıtımı için Türkiye ve Dünyadaki Fuarlara Katılım için Firmaların Desteklenmesi;

Günümüz iletişim çağında artık bilgiye ulaşım son derece kolay ve hızlı hale gelmiştir. Bu bilgiye ulaşım hızının ve kolaylığının artması rekabet şartlarını da zorlaştırmaktadır. Firmaların zorlu rekabet ortamında bilinilirliğinin arttırılması ve dünyadaki gelişmeler başta olmak üzere ülke içerisindeki gelişmelerin takip edilmesi açısından çeşitli fuarlara katılımları son derece önemlidir.

Fuarlara katılımların artması ile firmalar hem tanıtımlarını gerçekleştirecek hem de piyasada rol alan diğer firmalardaki gelişmeleri öğrenebileceklerdir. Artık sınırların kalktığı dünya ekonomisinde, dış ülkelere firmaların kendi çalışmalarını tanıtması için en etkili eylem ilgili alanlarda yapılan fuarlara katılımları olmaktadır. Bu fuarlarda mevcut ve potansiyel müşteriler ile kurulacak diyalog firmaların tanıtımı için son derece önemli olacaktır. Aynı şekilde yurtiçinde gerçekleşecek olan fuarlara katılım da mevcut ve potansiyel yurtiçi müşterilerinin firma ile ilgili bilgi sahibi olmalarına imkan verecektir.

Trakya Bölgesinde faaliyet gösteren 5.740 adet imalat sanayi işletmesinin ilgili alanlarda yurtiçi ve yurtdışı fuarlara katılımları bölge sanayisinin gelişimi için son derece önemli

olmaktadır. Bu fuarlara katılım nihai olarak katma değer yaratılmasına ve markalaşma çalışmalarının hızlanmasına sebep olacaktır. Etkin bir şekilde mevcut ve potansiyel müşterileri ile birebir iletişim haline giren firmalar kendilerini geliştirmek için çeşitli çalışmalara başlayacaklardır. Bu fuarlarda müşteri istek ve taleplerini de öğrenecek olan imalat sanayi işletmeleri üretimlerini bu istek ve talepler doğrultusunda şekillendirerek pazarda da etkin rol almaları için gerekli ar-ge, inovasyon çalışmalarını yapar hale geleceklerdir.

Faaliyet 1; Trakya Bölgesindeki Ticaret ve Sanayi Odaları Tarafından Fuarların Tanıtımını İçeren Gazetenin Hazırlanması;

Faaliyet 2; Ticaret ve Sanayi Odaları Tarafından Fuarlara Katılım Organizasyonlarının Düzenlenmesi;

Strateji 4; Trakya Bölgesinde Katma Değer Yaratacak Alternatif Ürünler Hakkında Bilinçlendirme Faaliyetlerinin Yapılması;

Günümüzde ülkelerin makro ekonomik alanda gelişme sağlamak için oluşturdukları planlarda katma değeri yüksek ürünlerin üretimi önemli rol oynamaktadır. Bu doğrultuda ülkeler özellikle imalat sanayinin geliştirilmesi aşamasında katma değeri yüksek ürünlerin üretimine önemli ölçüde değer vermektedirler. Ürünü salt olarak hammadde olarak satmak yerine üzerine katma değer katıp satmak ve piyasada o şekilde yer almak imalat sanayinin yaratacağı karlılığı son derece arttıracaktır.

Trakya Bölgesinde imalat sanayinin katma değer yaratacak ürünlere yönelmesi imalat sanayinin gelişimi açısından da son derece önemlidir. Aynı şekilde tarım ve hayvancılığa dayalı sanayinin gelişimi açısından da bölgede üretimi gerçekleştirilen ürünlerin katma değer yaratan ürünler ile ikame edilmesi imalat sanayinin gelişimi açısından önemlidir. Bu doğrultuda tarım ve hayvancılığa dayalı sanayinin gelişimi için bölgede üretimi gerçekleştirilen tarım ürünleri katma değeri yüksek ürünler ile ikame edilmelidir.

Katma değer yaratacak ürünlerin üretiminin geliştirilmesi ve artırılması için bölge üreticilerinin bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Katma değer yaratmanın üreticilere olan katkısının etkin bir şekilde yapılacak faaliyetler ile tanıtılması bu ürünlerin üretimini geliştirecektir. Bu sayede bölgede başta tarım ve hayvancılığa dayalı sanayi olmak üzere tüm imalat sanayinde katma değeri yüksek ürünlerin üretimine başlanacaktır.

Faaliyet 1; Bölgenin Tarım Üretiminde Katma Değer Yaratacak Alternatif Ürünlerin Belirlenmesi;

Faaliyet 2; Katma Değer Yaratacak Ürünlerin Tanıtımına Yönelik Çalışmaların Yapılması;

Faaliyet 3; İmalat Sanayinin Durumunun Analiz Edilerek Bölgede Üretilmesi Mümkün Ürünlerin Belirlenmesi;

Hedef 3; Yenilenebilir Enerji Kullanımının Geliştirilmesi Mevcut Enerji Kaynaklarının Verimli Kullanımı;

Dünyada doğal kaynakların hızla tükenmesi, çevre emisyonlarının artması enerji politikalarını şekillendirmiştir. Bu doğrultuda 2009 yılında ülkemizin de taraf olduğu Kyoto protokolü imzalanmış ve karbon emisyonlarının azaltılması için çeşitli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu protokol ile ülkelerin karbon emisyonlarını kontrol altına almaları ve azaltmaları amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Kyoto protokolüne imza atan ülkeler çevreyi koruyucu ve karbon emisyonlarını azaltıcı tedbirleri uygulamaya koymaya başlamışlardır. Bu tedbirlerin en başında yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım oranının artması gelmektedir. Dünyada son 10 yıl içerisinde yenilenebilir enerji kaynakları kullanım oranı önemli miktarlarda artmış durumdadır. Türkiye’de devlet politikası olarak yenilenebilir enerji kaynaklarına destek vermekte ve bu doğrultuda 500 kwh ‘den az yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi için 2010 yılında çıkarılan yasa ile lisans gerektirmeden enerji üretimine izin vermektedir. Bu sayede gerçek yada tüzel kişiler 500 kwh ‘i aşmayacak enerji üretimi için yatırım yaptıklarında lisans zorunluluğu olmadığından kolaylıkla ürettikleri enerjiyi kullanabilmekte veya satabilmektedirler. Yine aynı yasa ile devlet üreticilere alım

garantisi sağlamış durumdadır. Gerçek yada tüzel kişiler yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi için gerekli makine ve teçhizatı Türkiye menşeyli olarak tedarik ederlerse elektriğin satış fiyatı % 15 oranında fazla olmaktadır. Buda yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi için yerli ürünlere olan talebi arttırmaktadır.

Trakya Bölgesinde yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi için kullanılacak olan makine ve teçhizatın üretimi için imalat sanayi desteklendiği takdirde bu talep rahatlıkla karşılanabilir duruma gelecektir. Bu sayede bölge yerli malı rüzgar tribünleri, güneş panelleri vb... teçhizatın üretim merkezi haline gelecektir. Üretilen bu ürünler ilerleyen dönemde dış ülkelere de ihraç edilecek ve cari açığın kapanması için destek sağlayacaktır.

Trakya Bölgesinin önemli yenilenebilir enerji kaynağı olan rüzgar potansiyeli 11.175 Mwh olup bunun ancak % 1 'sını yani 596 Mwh kadarını kullanabilmektedir. İmalat sanayinin elektrik kullanımına baktığımızda 5.332.248 kwh ile önemli bir tüketici konumunda olduğu anlaşılabilir. Gerekli desteklemeler ile imalat sanayi firmalarının yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapması sağlanırsa ülke ekonomisi için katma değer yaratıcı bir unsur elde edilmiş olacaktır.

Verimliliğin her alanda önem arz ettiği günümüzde enerji verimliliği ile ilgili çalışmalar yapılmaya devam etmektedir. Ancak bu çalışmalar istenilen düzeyde değildir. Bu doğrultuda etkin bir destekleme mekanizması ile imalat sanayinde yer alan firmaların enerji verimliliği konusundaki faaliyetleri desteklenmelidir. Bu sayede maliyet azaltıcı tedbirlerden biri uygulamaya konacak ve rekabet üstünlüğü elde edilecektir.

Strateji 1; Yenilenebilir Enerji Potansiyellerinin Fizibilitesinin Kamu Kurumlarında

Yapılması;

Yenilenebilir enerji kaynakları kullanımında en önemli unsur doğru yerde doğru kaynağın kullanılmasıdır. Kurulması düşünülen bölgede hangi kaynak kullanılacaksa belirli bir ölçüm sonucu kaynak belirlenmesi daha verimli üretim için gereklidir. Türkiye'de doğru anlamda

kesin sonuçlar veren bir ölçüm sistemi bulunmamaktadır. Mevcut rüzgar haritaları meteoroloji ölçüm istasyonlarından hareketle mekansal istatistik kullanılarak yapılmış olan haritalardır. Bu haritalar her ne kadar gelişmiş istatistiksel yöntemlerle hesaplanmış olsa kesin sonuçlar verememekte ve yatırım fizibilite raporlarında beklenmedik sonuçlarla karşılaşılmasına yol açmaktadır. Mevcut güneş haritaları ise uydu görüntülerinden yararlanarak hazırlanmış olup daha çok Avrupa ülkelerinin haritaları kullanılmaktadır. Trakya Bölgesi için güneş haritasında Avrupa haritalarını kullanması ile daha net sonuçlar elde edilse de bu ölçümler fiili hayatta pek başarılı olamamışlardır.

Meteoroloji istasyonlarının rüzgar ve güneş ölçümleri için yetersiz kalması bu alana yatırım yapacak yatırımcıların çekingen bir tavır içine girmelerine sebep olmaktadır. Yatırımcılar kesin bilgiler ile fizibilite raporlarını hazırlamak istemekte ve ileride yenilenebilir enerji kaynakları yatırımının riskini en düşük seviyede tutmak istemektedirler. Bu doğrultuda yapılmış detaylı bir ölçüm mekanizması olmadığı için firmaların bu alana yönelmeleri, yönlendirmeleri zor hale gelmektedir.

Bu doğrultuda etkin, doğru bir ölçüm tekniği kullanılarak Trakya Bölgesinin rüzgar ve güneş haritasının oluşturulması büyük önem arz etmektedir. İlgili kamu kurumlarınca bu ölçümler ve bunların sonucunda oluşacak fizibilite raporu bu alana olacak yatırımların sayısını arttıracaktır. Öncelikli olarak potansiyel yatırımcıların yoğun olarak bulunduğu bölgelerden başlanarak yapılacak olan bu ölçümler bölgenin yenilenebilir enerji kaynakları kapasitesinin tam olarak kullanılmasını sağlayacak ve bölgeyi cazibe merkezi haline getirecektir.

Faaliyet 1; Trakya Bölgesinin Rüzgar Haritasının Çıkarılması;

Faaliyet 2; Trakya Bölgesinin Güneş Haritasının Çıkarılması;

Faaliyet 3; İlgili Kamu Kurumlarında Fizibilite Raporları için Birim Kurulması;

Strateji 2; Sanayi Bölgeleri Bünyesinde Yenilenebilir Enerji Tesislerinin Kurulması;

Trakya Bölgesinde bulunan 13 Organize Sanayi Bölgesi, 1 Avrupa Serbest Bölgesi, mevcut altyapıları ile sanayi firmalarına hizmet vermektedirler. Bu altyapının daha da geliştirilmesi için yapılacak olan ölçüm sonuçlarına göre yenilenebilir enerji tesislerinin kurulması ve bölgenin enerji ihtiyacının bir kısmının bu tesislerden karşılanması çarpan etkisi yaratması

bakımından bölge için son derece önemli olmaktadır. Yapılacak olan ölçüm ve bu ölçümlerin sonucunda çıkacak olan fizibilite raporu doğrultusunda organize sanayi bölgesi içerisinde firmalar işbirliği, güçbirliği çerçevesinde bu yatırımı yapabileceklerdir. Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi için kurulacak tesislerin firma bazlı küçük tesisler yerine ortak girişimler sonucu daha kapsamlı ve büyük bir şekilde gerçekleşmesi üretim verimliliği açısından bir artış sağlayacaktır. Şuan 500 kwh kurulu güce sahip bir rüzgar türbini 1.314 mws elektrik üretmektedir. 4 adet 500 kwh tesis yerine 2 mwh tesisin kurulması 6.570 mws elektrik üretimini imkanı kılmaktadır. Bu sayede hem kurulum maliyetleri düşecek hem de tesislerin verimliliği artacaktır.

Organize sanayi bölgelerinin işbirliği kültürüne yatkın olması sebebiyle gerekli destekler ile firmalar bu tip bir yatırıma destek sağlayacaklardır. Uygun yatırım kararları için yapılacak ölçümler ile birlikte devlet desteğinin de bu doğrultuda sağlanması bölgede yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı için örnek teşkil edecektir. Bu tarzda işbirliği, güçbirliği çerçevesinde kurulacak olan tesisler yaratacakları çarpan etkisi ile diğer firmalara örnek olacak ve Trakya Bölgesi başta olmak üzere diğer bölgelerin yenilenebilir enerji kaynakları potansiyelinin değerlendirilmesini sağlayacaktır.

Faaliyet 1; Organize Sanayi Bölgelerinde Yenilenebilir Enerji Tesislerinin Kurulumu için Yasal Düzenlemenin Yapılması;

Faaliyet 2; Organize Sanayi Bölgelerinin Artıma Tesislerinde Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Kullanımının Zorunlu Hale Getirilmesi;

Strateji 3; Yenilenebilir Enerji Üretim Ekipmanı İmalatı;

Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına yönelik olarak tedarik edilecek makine ve teçhizatın Türkiye menşeyli olarak üretiminin yapılması başta bölge ekonomisi olmak üzere Türkiye ekonomisine büyük katkısı olacaktır. Yerli üretim türbinlerin, panellerin ve santral bileşenlerinin işbirliği çerçevesinde üniversiteler ile yapılacak ar-ge çalışmaları ile eşgüdümlü bir şekilde üretilmesi Trakya Bölgesinin gelişimine son derece yararlı olacaktır. Türkiye mevcut durumda yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji elde etmek için gerekli türbin, panel ve santral bileşenlerinin büyük bir kısmını yurtdışından tedarik etmektedir. Ülkemizde

konu ile ilgili üretim gelişmemiş durumdadır. Yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimine olan talebin hızla artması bu makine ve teçhizatın tedariki ile ilgili dışa bağımlılığı arttırmaktadır. Buda cari açığın günden güne artmasına neden olan etkenlerden biridir.

Trakya Bölgesindeki imalat sanayi yapısı yerli üretim türbin, panel ve santral bileşenlerinin üretimi için bir potansiyel taşımaktadır. İmalat sanayinde yoğun kümeleşmenin görüldüğü bölgede bu tarzda üretim yapacak yeni tesisler için bir avantajdır. Bölge sahip olduğu yenilenebilir enerji kaynakları potansiyeli düşünüldüğünde burada gerçekleştirilecek yerli üretimin bölgedeki müşterilere ulaştırılmasına imkan verilecektir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi için dışa bağımlılığı azaltmak yolunda atılacak bir diğer adım ise; bölgede yerli üretim türbin, panel ve santral bileşenleri üretimi gerçekleştirilecek firmalar için organize sanayi bölgesi yada buna benzer bir yapının oluşturulması bölgenin kalkınmasını ve marka değerinin yükselmesini sağlayacaktır.

Faaliyet 1; Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının İmalatını Yapan Firmalara Vergi İndiriminin Sağlanması;

Faaliyet 2; Yenilenebilir Enerji Kaynakları İmalatı Yapacak Firmalara Uzun Vadeli Kredilerin Kullanılması;

Strateji 4; Firmaların Enerji Verimliliklerinin Belirlenerek, Raporlanması ve Gerekli İyileştirmelerin Yapılması;

Verimlilik her alanda olduğu gibi üretimde de son derece önemlidir. Günümüz rekabet koşullarında verimliliği ön planda tutan şirketler rakiplerine karşı avantaj sağlamaktadırlar. Kıt kaynakların etkin kullanımı sonucu çıktı girdi oranının yükselmesi şirketlerin felsefesi haline gelmiş durumdadır. Buradan hareketle her alanda verimliliğin artması için çeşitli çalışmalar desteklenmekte ve uygulanmaktadır. Enerji verimliliği ile ilgili hükümetin

uygulamaya koyduğu ENVER projesi, ülke çapında enerji verimliliğinin artırılması için çalışmalarına devam etmektedir. KOSGEB'in enerji verimliliğini arttırmaya yönelik projesi olan firmalara desteği, mevcut olmakta ve birçok firma bu destekten yararlanmaktadır.

Girdi maliyetlerini en aza indirmenin bir yolu olan enerji verimliliğinin artırılması bölgede faaliyet gösteren imalat sanayi firmaları için de son derece önemli durumdadır. Artan enerji fiyatları ile başa çıkabilmenin en etkin yolu olan enerji verimliliğinin artırılması, üretim maliyetlerinin düşmesine ve rekabet avantajının sağlanmasına yol açacaktır.

Enerji verimliliğinin etkin bir şekilde geliştirilmesi için yapılacak çalışmalarda öncelikle enerji verimlilikleri işletme bazında raporlanmalı ve verimliliği yükseltici faaliyetler planlanmalıdır. Enerji verimliliğinin artırılması ile ilgili yapılacak çalışmalarda KOSGEB desteklerinden yararlanılarak sürecin daha yaygın ve hızlı ilerlemesi sağlanmalıdır. Böylelikle önemli miktarda enerji maliyeti ile karşı karşıya kalan imalat sanayi rakiplerine karşı bir maliyet avantajı elde etmiş olacaktır.

Faaliyet 1; Enerji Geri Kazanım Ünitelerinin Kurulması ve Verimliliğinin İzlenmesi;

Faaliyet 2; Firmaların Enerji Verimliliğinin Ölçülmesi;

Faaliyet 3; Enerji Kullanımını Verimli Bir Şekilde Gerçekleştiren Firmalar için Devlet Desteklerinde Öncelik Sağlanması;

Hedef 4; Tarım ve Hayvancılığa Dayalı Sanayinin Yetiştirilmesi;

Trakya bölgesi sahip olduğu toprakların yapısı itibariyle verimli tarım arazilerine sahiptir. 2011 yılında ekili alan 1.042.880 ha olup Türkiye tarım üretiminin önemli bir miktarını oluşturmaktadır. Özellikle üretilen 593.090 ton/yıl pirinç ile Türkiye üretiminin %67.8 'lik kısmını karşılanmaktadır. Sanayi ile birlikte tarım üretiminin bölgede etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi bölge potansiyellerinin bu doğrultuda değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Hayvancılık açısından bakıldığında bölgenin ikliminin ve tarım arazilerinin yem bitkisi yetiştirmek için elverişli olması bölgede hayvancılığın gelişmesine yol açmıştır.

Özellikle kırsal kesimlerde sanayinin gelişme göstermediği bölgelerde hayvancılık yoğun olarak yapılmaktadır. Hayvancılığın en büyük maliyet kalemi olan yem bitkisinin bölgede yetiştirilebiliyor olması hayvancılık için güçlü bir potansiyeldir. Bu potansiyelin geliştirilerek kullanılması ile hayvancılık ve buna bağlı sanayi daha da gelişme gösterebilecektir.

Trakya Bölgesinin kalkınmasında önemli rol oynayacak olan tarım ve hayvancılığa dayalı sanayinin gelişmesi tarım ürünlerinin üretiminin ve hayvancılığın daha da artmasına sebep olacaktır. Tarım ve hayvancılık ürünlerinin katma değer yaratacak şekilde üretilmesi ve pazara sunulması bölgede etkin sektörün daha da gelişmesine sebep olacaktır. Tarım ve hayvancılığa dayalı sanayinin gelişmesi için de bölge potansiyelleri önemli durumdadır. Tarım ve hayvancılık sanayi gelişme sürecinde hammadde ihtiyacını bölgeden karşılayarak tedarik ve ürün çeşitliliği konularında sıkıntı yaşamayacaklardır.

Bu doğrultuda tarım ve hayvancılığa dayalı organize sanayi bölgelerinin kurulması imalat sektörünün gelişimi için de önemlidir. Bu sayede organize sanayi bölgesinin getireceği avantajlardan yararlanacak olan yatırımcılar bölge potansiyellerini değerlendirirken daha etkin çalışmalar yapacaklardır. Tarım ve hayvancılığa dayalı sanayinin gelişmesi bölgenin potansiyeli olarak değerlendirilen tarım ve hayvancılık ürünlerinin üretiminin artmasına yol açacak özellikle sanayinin yoğun olarak bulunmadığı kırsal kesimde gelişme olanağı sağlamış olacaktır.

Strateji 1; Trakya'da Tarım ve Hayvancılığa Dayalı Sanayinin Gelişmesi için Öncelikli

Teşvik Sistemi Oluşturulmalı;

Bölgenin potansiyel değeri olarak görünen tarım ve hayvancılık ürünleri üretimine dayalı sanayi işletmeleri yatırımlarını gerçekleştirirken devlet destekleri ile faaliyetlerini gerçekleştirmelidirler. Özellikle doğu ve güneydoğu bölgelerinde İPARD, Kırsal Kalkınma, Genel Devlet Teşvikleri gibi programlarla desteklenen yatırımların kapasitesi arttırılarak Trakya Bölgesi de bu teşvik alanlarından yararlanmalıdır. Sadece tarım ve hayvancılık ürünlerinin üretimi değil buna dayalı sanayinin de bölgede gelişmesi için devlet destekleri arttırılmalıdır. Bu teşviklerin artması ile birlikte bölgede tarım ve hayvancılığa dayalı sanayi

gelişecek ve bölgede katma değeri yüksek ve markalaşmış ürünlerin üretimi mümkün olacaktır.

Trakya Bölgesinin kalkınmasında bölge potansiyellerinin etkin bir şekilde değerlendirilmesi ve bölgenin cazibe merkezi haline gelmesi için tarım ve hayvancılığa dayalı sanayinin gelişmesi zorunludur. Bu gelişim sürecinin hızlandırılması ve yatırımcıların bölgeye olan taleplerinin artması için teşvik sistemi yeniden yapılanmalı ve Trakya Bölgesini de dahil edecek şekilde genişletilmelidir.

Faaliyet 1; Devlet Teşvik Sisteminin Kapsamının Genişletilmesi;

Faaliyet 2; Tarım ve Hayvancılığa Dayalı Sanayinin Girdilerinin Bölgeden Tedarik Edilmesi için Desteklerin Arttırılması;

Faaliyet 3; Tarım ve Hayvancılık Üretimi Planlamasının Yapılması;

Strateji 2; Tarıma Dayalı Sanayi Katma Değeri Yüksek Ürünlerin Üretilmesi ve Üretim

Çeşitliliğinin Arttırılması;

Tarım ürünleri üretiminin yoğun olarak yapıldığı bölgede, katma değeri yüksek ürünleri üretilmesi için çeşitli faaliyetler yapılmalıdır. Birim alanda gerçekleştirilen üretimin daha fazla kar getirecek olan ürünler ile ikame edilmesi bölge kalkınmasında önemli rol oynamaktadır. Trakya Bölgesinde üretilen buğdayın dönüm başına kar marjı 120 TL, ayçiçeğinin 130 TL, pirincin 420 TL olmaktadır. Günden güne artan girdi fiyatları tarım üretimi gerçekleştiren çiftçilerin kar marjını düşürmektedir. Bu artan girdi fiyatları ile başa çıkabilmek için üretilen ürünlerin daha çok gelir getiren ikame ürünler ile yer değiştirmesi bölge çiftçisinin gelirlerinin yükselmesini sağlayacaktır.

Mevcut tarım üretiminin katma değeri yüksek ürünler ile ikame edilmesi ile birlikte tarıma dayalı sanayi de üretimini katma değer yaratacak şekilde yapılandırılmalıdır. Bu doğrultuda oluşacak çekme sistemi tarım üretiminin katma değeri yüksek ürünlere doğru ilerlemesini sağlayacaktır. Artık tarım ürünlerini tarladan çıktığı gibi pazarlamak yerine katma değer yaratacak faaliyetler ile işleyerek pazara sunmak gerekmektedir. Zorlu rekabet koşullarında

firmalar ve tarım üreticileri hayatta kalmak için dış ülkelerin gösterdiği gelişimi göstererek katma değeri yüksek ürünleri üretmek zorundadırlar. Tarıma dayalı sanayi firmalarının bu bilinç ile hareket etmesi gerekmektedir.

Faaliyet 1; Sanayinin Kullandığı Tarımsal Hammaddenin Üretimleri Teşvik Edilmesi;

Faaliyet 2; KOBİ'lere İleri Teknoloji Makine Kullanabilmeleri için Destekler Verilmesi;

Faaliyet 3; Hayvansal Ürün İşleyen Firmaların Ürünlerin Çeşitlendirilmesi Sağlanması;

Strateji 3; Yöresel Ürünlerin Marka Haline Getirilmesi;

Trakya Bölgesinin sahip olduğu tarım ve hayvancılık ürünleri ile ülke çapında sınırlı bir bilinirlik düzeyine sahiptir. Bu bilinirlik yüksek olamamakla birlikte bazı ürünler ile sınırlı kalmaktadır. Bölgede yoğun olarak üretilen tarım ürünlerinden olan pirinç yeterince marka haline gelmemiş durumdadır. Türkiye'nin pirinç üretiminin %67.8'nin karşılandığı bölgede pirinç üretiminin markalaşması ve geniş kitlelere ulaştırılması gerekmektedir. İpsala ve Uzunköprü ilçelerinde üretimi yoğun olarak yapılan pirincin marka haline getirilmesi bölgenin kalkınması açısından son derece önemlidir.

Aynı şekilde bölgede üretimi gerçekleştirilen hayvancılık ürünlerinden olan peynir ve koyun yoğurdunun markalaşması bağlı olduğu hayvancılık sektörünü de geliştirecektir. Bu bölgeye özgü yöresel ürünleri markalaşması ile beraber yaratacağı katma değer artışı çarpan etkisi ile bağlı olduğu sektörleri de geliştirecektir. Markalaşma ile beraber bilinirliği artacak olan yöresel ürünlerin talebi ülke çapında artacak ve tarım ve hayvancılık üretimine dayalı sanayinin de gelişmesini sağlayacaktır.

Faaliyet 1; Bölgenin Potansiyel Marka Değeri Taşıyan Ürünlerinin Belirlenmesi;

Faaliyet 2; Firmalara Markalaşma Konusunda Uzman Kişilerce Danışmanlık Hizmetinin Verilmesi;

Faaliyet 3; Yöresel Ürünlerin Tanıtımı için Fuarlara Katılımın Sağlanması;

Hedef 5; Lojistik Altyapının Geliştirilmesi;

Lojistik, ürünün üretiminden tüketilmesine kadar ki olan süreçte, gümrükleme, taşımacılık, ulaştırma, stok yönetimi, sigortalama, tedarik ve dağıtım gibi işlemlerin entegrasyonudur. Kapsam olarak çok geniş alanları içine alan lojistik sistematik olarak ele alındığında imalat sanayini geliştirici bir unsur olarak değerlendirilebilir. Lojistiğin gelişmesi ülkelerin lojistik olanak ve yeteneklerine bağlı olmakla birlikte coğrafik, fiziksel ve kurumsal altyapıya göre ilerlemektedir. Bu tür gelişmeler lojistiğin ilerlemesi için gerekli olan yatırım ve düzenlemelere ışık tutmaktadır.

3 tarafı 3 farklı deniz ile çevreli olan Trakya Bölgesi, gerek Avrupa gerekse İstanbul gibi bir pazara yakınlığı nedeniyle coğrafi olarak lojistik açısından oldukça önemli bir konumda yer almaktadır. Coğrafi konum itibariyle Türkiye'nin önemli bir bölgesi olan Trakya lojistiğin diğer girdileri olan işgücü, lojistik altyapı ve enerji açısından gelişimini devam ettirmek zorundadır. Bu gelişim sonucunda imalat sanayi tedarik, dağıtım, taşıma gibi konularda problemi kalmayacak ve mevcut coğrafi konum avantajını en etkin bir şekilde kullanmış olacaktır. Trakya Bölgesi sahip olduğu coğrafi konum ile Türkiye ile Avrupa arasında bir köprü özelliği taşımaktadır. Bunun sonucu olarak AB ülkeleri ile Türkiye arasında yapılacak lojistik faaliyetleri için güçlü bir avantaja sahiptir. Ülkemizin yaptığı dış ticaretim yarısından fazlasının AB ülkeleri ile yapıldığı dikkate alınırsa bölgenin coğrafi konum avantajı daha iyi anlaşılabilir. Bunun yanı sıra İstanbul gibi geniş bir pazara yakınlığı da bölgenin önemli bir avantajıdır.

Lojistik sektörü özellikle planlama ve pazarlama gibi fonksiyonları için kalifiye elemana ihtiyaç duymaktadır. Trakya Bölgesinde faaliyet gösteren yeni liman, havaalanı gibi tesislerin yanı sıra bölgede bulunan fabrikaların lojistik işlerini gerçekleştiren firmalar ihtiyaç duydukları kalifiye elemanı sağlamakta zorluk yaşamaktadırlar ancak artan üretim ve yeni kurulan tesisler, yapılması planlanan lojistik yatırımları düşünüldüğünde bu kalifiye eleman isteği günden güne artmaktadır. Bu doğrultuda bölgenin istediği kalifiye eleman ihtiyacının planlı bir şekilde giderilmesi gerekmektedir.

Trakya Bölgesi sahip olduğu karayolu ağ yapısı ile lojistik sektörü açısından güçlü bir yapı göstermektedir. Türkiye'de yoğun olarak yapılan karayolu taşımacılığı için bir sorun teşkil

etmese de gelişimi tüm dünyada hızla ilerleyen demiryolu ve denizyolu taşımacılığının altyapısı istenen düzeyde değildir. Tekirdağ'da yapımı devam eden Asyaport limanı 2013 yılında faaliyete geçecek ve bölgeyi uluslar arası bir dağıtım merkezi haline getirmek için altyapı oluşumunu hızlandıracaktır. Ancak son yıllarda liman, havaalanı, otoyollar, tren yolları gibi ulaşım altyapı ile ilgili yatırımlar artmış olsa da hala bölgeyi lojistik hub haline getirecek fiziksel altyapı için önemli miktarlarda ek yatırıma gerek vardır.

Bölgenin lojistik altyapısının gelişimde çok modlu taşımacılığa yönelmesi yani iki veya daha fazla taşıma türünün entegre bir şekilde çalışmasının sağlanması özellikle dış ülkelere yapılacak olan ticaret için son derece önemlidir. Bu sayede imalat sanayi hammadde tedariki, üretilen ürünlerin ilgili pazarlara ulaştırılması ve dağıtımı gibi konularda önemli bir avantajı elde etmiş olacaktır.

Strateji 1; Çok Modlu Taşımacılığın Geliştirilmesi;

Çok Modlu Taşımacılık birden fazla taşıma türünün birbirine entegre bir şekilde sistematik olarak çalıştırılması kullanılmasıdır. Karayolu Taşımacılığı, Denizyolu Taşımacılığı, Havayolu Taşımacılığı, Denizyolu Taşımacılığı ve Boru Hattı Taşımacılığı taşıma türlerinin birbiri ile entegre edilmesi lojistik altyapısının geliştirilmesinde önemli bir etkidir. Lojistiğin dış dünyadaki gelişimi incelendiğinde çok modlu taşımacılık türünün tercih edildiği görülmektedir. Özellikle deniz aşırı ülkelere yapılan ticarete belirli bir kısım karayolu veya demiryolu kullanılarak yapılmakta diğer kısım ise denizyolu kullanılarak tamamlanmaktadır. Çok modlu taşımacılık kullanılarak yapılan lojistik faaliyetleri, işletmelerin lojistik maliyetlerini düşürmekte ve çevreye verilen zararı en aza indirmektedir.

Trakya Bölgesi sahip olduğu coğrafi konum itibariyle çok modlu taşımaya elverişli bir konumdadır. 3 tarafının 3 farklı denizlere açılması, demiryolu ağının bulunması, karayolu ağının geniş olması ve bölgedeki havaalanı ile bu taşımacılık türünün etkin bir şekilde oluşturulması için gerekli potansiyellere sahiptir. Bu potansiyel kaynaklar etkin bir şekilde sistematik olarak değerlendirildiğinde bölgede güçlü bir lojistik altyapısına sahip olunacaktır. 2013 yılında açılacak olan Asyaport Limanı yapılacak olan demiryolu bağlantısı ile çok

modlu taşımacılık için everişli olacaktır. Aynı şekilde Çorlu havaalanının kapasite ve imkanlarının iyileştirilmesi ile kurulacak demiryolu bağlantısı çok modlu taşımacılığın yoğun olarak kullanılmasına yol açacaktır.

Çok modlu taşımacılığın bölgede arttırılması ve tercih edilmesiyle birlikte lojistik maliyetlerinde yaşanacak düşüş imalat sanayi sektörüne rekabet avantajı kazandıracaktır. Lojistik maliyetlerinin düşmesi ile imalat sanayi firmaları hammadde tedariklerinde ve üretilen ürünlerin ilgili pazarlara dağıtımında önemli bir maliyet avantajı elde etmiş olacaktır.

Faaliyet 1; Lojistik Simülasyon Yazılımlarının Geliştirilerek Firmalara Kullandırılması;

Faaliyet 2; Çok Modlu Taşımacılık Aktarım Merkezlerinin Kurulması;

Faaliyet 3; Lojistik Köylerin Demiryolu, Denizyolu Bağlantı Yollarının Geliştirilmesi;

Strateji 2; Bölgede Lojistik Serbest Bölgenin Kurulması;

Trakya Bölgesinde aktif olarak faaliyet gösteren 13 adet OSB bulunmaktadır. Yatırımcılar çeşitli teşvik ve altyapı imkanlarından yararlanmak için bu bölgeleri tercih etmektedirler. İmalat sanayi üretiminin yoğun olarak yapıldığı OSB'lerin yapısına benzer olarak Trakya Bölgesinde Lojistik Serbest Bölge kurulmalıdır. Lojistik Serbest Bölgenin kurulumu bölgenin lojistik gelişim potansiyellerinin değerlendirilmesinde önemli bir adım olacaktır.

Trakya Bölgesinin ticaret hacminin ve bölge üzerinden geçen transit ticaretin sürekli artması beraberinde bazı sıkıntıları da getirmektedir. Trakya Bölgesinde Lojistik Serbest Bölgenin kurulması ile bu sıkıntıların önüne geçilebilecektir. Böylece ihtiyaçlara cevap verecek, geniş kapsamda mal hareketlerini en ekonomik şekilde yapabilecek bir yapı hayata geçecektir. Trakya Bölgesinde lojistik faaliyetlerin rahat yürütülebilmesi ve ihraç ürünlerinin zamanında müşterilere ulaştırılabilmesi ve uluslar arası transit taşımacılığa daha etkin hizmet verilebilmesi için Lojistik Serbest Bölgenin kurulumu önem taşımaktadır. Bu çerçevede sadece depolama, gümrükleme, elleçleme, konsolidasyon, paketleme gibi lojistik faaliyetlerin yapılacağı Lojistik Serbest Bölgenin kurulması bölge imalat sanayinin de gelişimi açısından bir tamamlayıcı unsur olacaktır.

İhracat, ithalat ve transit eşyaya yönelik, lojistik hizmet sektörlerinin kümelendiği Lojistik Serbest Bölgelerin Trakya Bölgesinde kurulması ile güçlü lojistik imkanlara sahip bölge yapısına da kavuşulacaktır. Bu durum da imalat sanayi gelişimini hızlandıracak ve lojistiği yoğun bir şekilde kullanan firmaların bölgeye olan talebini arttıracaktır.

Faaliyet 1; Lojistik Serbest Bölgenin Kurulması için Yer Tahsis Edilmesi;

Faaliyet 2; Lojistik Serbest Bölgenin Kurulması için Yatırımcılara Destek Sağlanması;

Faaliyet 3; Kurulacak Lojistik Serbest Bölgenin Uluslar arası Düzeyde Olmasının Sağlanması;

Strateji 3; Çorlu Havaalanının Kapasitesinin Arttırılması;

Trakya Bölgesinin tek havaalanı olan Çorlu Havaalanının 2010 yılında kullanılan yük kapasitesi 15.627 ton/yıl 'dır. Bu kapasitenin bölgenin lojistik altyapısının geliştirilmesi amacıyla arttırılması gerekmektedir. Bölgenin lojistik ihtiyaçları düşünüldüğünde ve geleceğe yönelik perspektife bakıldığında bu kapasite arttırımı gerekli olmaktadır. İstanbul ilinin kentsel dönüşüm ile sanayiden arındırılarak bir tarih ve finans merkezi haline getirilmesi çalışmaları doğrultusunda İstanbul'dan İzmit ve Çorlu bölgeleri gibi yakın bölgelere doğru sanayi üretiminin yönlendirilecek olması bu bölgelerdeki lojistik altyapı ihtiyaçlarını daha da arttıracaktır.

Trakya Bölgesi bulunduğu coğrafi konum ve sahip olduğu potansiyelleri ile sanayi bakımından gelişmeye son derece elverişlidir. Bu gelişme beraberinde güçlü bir lojistik altyapısını da beraberinde getirmek zorundadır. Özellikle çok modlu taşımacılığın yaygınlaştığı ülkemizde havaalanlarının etkin kullanımı ile müşterilere hızlı dağıtım gerçekleştirmek için havaalanlarının kapasitesinin arttırılması gerekmektedir. Bu doğrultuda bölgenin tek havaalanı olan Çorlu havaalanının kapasitesinin arttırılması söz konusu olmaktadır. Bu sayede hem gelişmiş bir lojistik altyapısına ulaşmak için gelişim sağlanacak hem de bölgenin İstanbul ve Avrupa ülkeleri gibi ticaretin yoğun olarak yapıldığı bölgelere ulaşım için bir dağıtım merkezi haline getirilmesine imkan verilecektir.

Strateji 4; Trakya Bölgesinde Lojistik Üs Kurulum Çalışmalarının Hızlandırılması;

Global lojistik hareketlerinin artmasına paralel olarak Trakya Bölgesinin de lojistik hareketliliği artmış durumdadır. Bunda bölgenin coğrafi konumu olarak İstanbul ve AB ülkelerine yakınlığı ile imalat sanayinin talepleri önemli bir etken olmuştur. Lojistiğin bölgedeki çalışma yapısı ve iş süreçlerinde bir takım farklılıklar oluşmuş ve buna paralel olarak yeni birtakım ihtiyaçlar ve faaliyetler ortaya çıkmıştır. Bunlardan bazıları; entegre taşımacılık, trafik sorunlarının önlenmesi, maliyetlerin düşürülmesi, çevreye duyarlılık temalarıdır. Ortaya çıkan tüm bu lojistik faaliyetler ve farklılıklar bölgede lojistik üslerin doğmasını gerekli kılmıştır.

Lojistik üsler, içerisinde lojistik yapıları ve çok yönlü ulaşım ağlarını içeren lojistik bölgeler olarak tanımlanabilir. Temelde lojistik üslerin amacı, lojistik zincirinin, yük taşıma araçlarının, depo kullanımının ve iş gücünün optimizasyonu ile toplu taşıma ve personel maliyetlerinin minimize edilmesidir. Lojistik üsler hem ekonomik açıdan bölgenin kalkınmasına hem de çevreye karşı daha duyarlı faaliyetlerde bulunmaktadır. Trakya Bölgesinde lojistik üslerin etkin olabilmesi için büyük ve önemli üretim merkezlerine, şehirlere, demiryolu, karayolu hatlarına, limanlara yakın ve şehir trafiğini etkilemeyecek noktalara kurulması gerekmektedir.

Trakya Bölgesinde imalat sanayinin gelişmesi ve ilerlemesi için planlanan lojistik üs kurulum faaliyetleri hızlandırılması gerekmektedir. Böylece artan lojistik faaliyetlere olan talep karşılanacak ve bölge lojistik açısından gelişmiş duruma hızlı bir şekilde gelecektir.

Faaliyet 1; Sınır Kapılarına Yakın Bölgelerde Lojistik Merkezlerinin Kurulması;

Faaliyet 2; Bölgedeki Karayolu Taşımacılığının %50 'sinin 10 yıl içerisinde Demiryolu Taşımacılığına Kaydırılması;

Faaliyet 3; Tüm Sınır Kapılarının 2 yıl içerisinde Tır Geçişine Açılması;

4.3. Önemli Projeler

4.3.1. KOBİ'ler için Ortak Ar-Ge Merkezinin Kurulması;

İmalat sanayinin gelişmesinde ar-ge çalışmalarının önemi büyüktür. Firmalar piyasada etkin bir şekilde rol almak için ar-ge faaliyetleri gerçekleştirmelidir. Yapılan ar-ge faaliyetleri ile firmalar katma değeri yüksek ürünlerin üretimini gerçekleştirecekleri bir yapıya kavuşarak karlılıklarını arttıracaklardır. Trakya Bölgesinde Trakya Üniversitesi, Namık Kemal Üniversitesi ve Kırklareli Üniversitelerinin bulunması ar-ge için gerekli zeminin oluşmasını sağlamaktadır. Ancak ar-ge sadece üniversiteler ile değil imalat sanayi ile işbirliği içerisinde gerçekleştiği takdirde asıl amacına ulaşacaktır. Bu sayede teorik olarak üretilen bilgi uygulamaya konacak ve yeni, katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi imkanı hale gelecektir. Bu doğrultuda üniversiteler ile ortak işbirliği, güçbirliği kültürü ile oluşturulacak olan ar-ge merkezleri imalat sanayinin ar-ge konularında yapacakları çalışmalara destek olacaktır. Ar-ge merkezlerinin kurulması ile araştırma yapamayan ya da araştırma için gerekli vasıflı işgücünü bünyesinde barındırmayan firmalar yapmayı planladıkları ar-ge faaliyetleri için önemli bir desteğe kavuşacaklardır. İşbirliği, güçbirliği çerçevesinde yapılacak olan çalışmalar ile KOBİ'lerin ar-ge yetenekleri de artırılmış olacaktır. Böylelikle ar-ge ihtiyacı olan ancak belirli kısıtlardan dolayı bu faaliyetleri gerçekleştiremeyen firmalar ar-ge çalışmaları yaparak yeni ve katma değeri yüksek ürünler üretebileceklerdir. Bölge Üniversitelerinin, KOSGEB ve Trakya Kalkınma Ajansının desteği ile bu ar-ge merkezleri hayata geçirilmeli ve bölge imalat sanayinin gelişmesine imkan verilecek şartların oluşturulması sağlanmalıdır.

4.3.2. Trakya Bölgesinin Yüzey Sularının Kullanılabilir Duruma Getirilmesi;

Yirminci yüzyılın ikinci yarısından başlayarak yaşanan hızlı sanayileşme ile birlikte sınırlı kaynakların bilinçsiz bir şekilde tüketimi çevre sorunlarını beraberinde getirmiştir. Trakya Bölgesi de bu çevre sorunları ile karşı karşıya kalmaktadır. Özellikle bölgedeki yer altı sularının bilinçsiz şekilde kullanımı ile bölge su kaynakları sıkıntısı çekmektedir. İmalat sanayi yatırımlarının Trakya Bölgesini seçmesinde ana nedenlerden olan su kaynakları artık yetersiz hale gelmektedir. Bu nedenle bölge imalat sanayinin su sorununu çözmeye yönelik adımların atılması gerekmektedir. Bu doğrultuda Trakya Bölgesindeki yüzey suları kullanılabilir duruma getirilmelidir. Bölgenin en büyük yüzey suyu kaynağı olan Ergene

Nehri arıtma çalışmaları hızlandırılmalı ve Ergene Nehri eski günlerdeki gibi bölgeye can veren su kaynağı haline getirilmelidir. Bu sayede imalat sanayinin su ihtiyacı büyük ölçüde sorunsuz olarak karşılanabilir hale gelecektir.

4.4. Plan Hedeflerini Gerçekleştirmek İçin Yapılması Gereken Araştırmalar

- İş Akış Şemalarının Oluşturulması; İmalat sanayinde verimliliği arttırıcı çalışmaların yapılması için yol haritası niteliğinde olan iş akış şemalarının oluşturulması gerekmektedir. İşletmenin, üretimin izleyecekleri yol olarak da adlandırılabilir olan iş akış şemaları, üretim maliyetlerinin oluşturulmasında, üretim zamanlarının belirlenmesinde ve üretim planlarının yapılmasında kılavuz niteliğindedir. Bu iş akışları kurumsallaşma yolundaki firmaların yapacakları çalışmalarda etkin olarak kullanılacaktır. Bu doğrultuda ilgili kamu kurumlarının desteği ile endüstri mühendisliği eğitimi almış kişilerin yapacakları çalışmalar ile iş akışlarının oluşturulması gerekmektedir.
- Enerji Yönetiminin Sağlanması; Her alanda verimliliğin ve kaynakların etkin yönetiminin ön planda olduğu günümüz imalat sektöründe, enerji yönetiminin etkin bir şekilde sağlanması firmaların enerji girdi maliyetlerinin azaltılmasına olanak sağlayacaktır. Bu sayede imalat sanayi firmalarının üretim maliyetleri düşmüş olacak ve rekabet avantajı sağlamış olacaklardır.
- Arıtma Tesislerinin Çalışmalarının Denetlenmesi; Çevre kirliliği Trakya Bölgesi için bir tehdit oluşturmaktadır. Özellikle imalat sanayinin atıkları ile kirlenen Ergene Nehri için çalışmalar yapılmaktadır. İmalat sanayinde faaliyet gösteren firmaların çevreye olan zararlarını en aza indirmek hatta ortadan kaldırmak için bünyelerinde arıtma tesisi kurulmalıdır. Konu ile ilgili yasal yaptırım söz konusu olsa da bu yaptırım ve denetlemeler yetersiz kalmaktadır. Çevrenin temiz bir hale getirilmesinden ziyade bunun sürekliliği de son derece önemlidir. Bu doğrultuda çevresel sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için arıtma tesislerinin kullanılması denetlenmeli ve aktif olarak çalıştırılması sağlanmalıdır.

- İhtiyaç Duyulan Eğitimlerin Belirlenmesi; İmalat sanayinde faaliyet gösteren firmaların gelişimi için belirli eğitimleri alması gerekmektedir. Katma değeri yüksek ürünlerin üretimi ve verimlilik arttırıcı çalışmalar belirli bir eğitim bilincine sahip firmalar tarafından benimsenmektedir. Bu doğrultuda imalat sanayi sektörünün hedef ve stratejileri doğrultusunda eğitim ihtiyacının belirlenmesi gerekmektedir. Bu belirlenen eğitim ihtiyaçları sonucunda üniversiteler ile işbirliğine gidilerek bu eğitim ihtiyacının karşılanması sağlanmalıdır. Bu sayede bölgede katma değeri yüksek ürünlerin üretimi gerçekleştirilecek aynı zamanda kurumsallaşma ve markalaşma çalışmaları hız kazanacaktır. Eğitimlerin sürekli ve ihtiyaçlar doğrultusunda planlanması ve gerçekleştirilmesi ile imalat sanayini gelişime açık bir hale getirecektir.
- Sosyal ve Kültürel İhtiyaçların Belirlenmesi; Trakya Bölgesinin beşeri sermayesinin gelişimi için sosyal ve kültürel ihtiyaçların doğru tespiti çok önemlidir. Bölgenin ihtiyaç duyduğu gelişmişlik düzeyi ancak sosyal ve kültürel imkanların gelişmesi ile mümkün olabilecektir. Ayrıca imalat sanayinin ihtiyacı olan vasıflı işgünün bölgede çalışması ve uzun vadeli plan yapması ancak bölgenin sosyal ve kültürel yönden gelişmesi ile mümkündür. Bu doğrultuda yapılacak olan çalışmalar ile bölgenin sosyal ve kültürel istekleri belirlenmeli, bölgeyi sosyal ve kültürel yönden geliştirecek çalışmalar yapılmalıdır.
- KOBİ'lerin AR-GE Potansiyellerinin Araştırılması; Katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi için temel araçlardan olan ar-ge çalışmaları için bölge imalat sanayinin ar-ge potansiyeli araştırılmalıdır. Özellikle ar-ge için gerekli bilgi ve işgücüne sahip olmayan KOBİ statüsündeki firmaların ar-ge çalışmaları yapabilmesi ve üniversiteler ile işbirliği içine girebilmesi için bu potansiyellerin doğru bir şekilde tespit edilmesi gerekmektedir.

5. SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

5.1. Hedef, Strateji ve Faaliyetlerin Ulusal Plan ve Stratejiler ile Uyumu

5.1.1. Türkiye Sanayi Strateji Belgesi (2011 - 2014)

Türkiye'nin sanayi vizyonunu belirlemek amacıyla tüm paydaşların katılımıyla, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın öncülüğünde bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma sonucunda Türkiye için uygulanacak stratejinin uzun dönemli vizyonu **“Orta ve yüksek teknoloji ürünlerde Avrasya'nın üretim üssü olmak”** olarak belirlenmiştir. Bu uzun dönemli vizyon kapsamında 2011 – 2014 yıllarını kapsayan Türkiye Sanayi Stratejisi'nin genel amacı, **“Türk Sanayisinin rekabet edebilirliğinin ve verimliliğinin yükseltilerek, dünya ihracatından daha fazla pay alan, ağırlıklı olarak yüksek katma değerli ve ileri teknoloji ürünlerin üretildiği, nitelikli işgücüne sahip ve aynı zamanda çevreye ve topluma duyarlı bir sanayi yapısına dönüşümü hızlandırmak”** olarak belirlenmiştir.

Bu vizyon ve genel amaca yönelik olarak;

- Orta ve yüksek teknoloji sektörlerin üretim ve ihracat içindeki payının artırılması,
- Düşük teknoloji sektörlerde katma değeri yüksek ürünlere geçişin sağlanması,
- Becerilerini sürekli geliştirebilen şirketlerin ekonomideki ağırlığının artırılması,

şeklinde üç temel stratejik hedef tespit edilmiştir.

İmalat Sanayinde Dönüşüm Komisyonu Türkiye Sanayi Stratejisi vizyon ve genel amacına uygun nitelikte, paralel olarak **“İşbirliği, Güçbirliği Kültürünü Benimsemiş, Katma Değeri Yüksek ve Markalaşmış Ürünler Üreten, Bölge Potansiyelleri Doğrultusunda Gelişimini Planlayan, Lojistik ve Enerji Altyapısı Güçlü, Çevreyle Dost bir İmalat Sanayi”** vizyonunu belirlemiştir.

Ölçülebilir bir vizyon niteliği de taşıyan ve tüm kesimlerce ulaşılması hedeflenen bu vizyondaki esas amaç, bölge imalat sanayinin rekabet gücünün yükselmesi, katma değeri yüksek ve markalaşmış ürünlerin üretimi, altyapısı güçlü ve çevreye duyarlı bir imalat sanayi yapısına kavuşmaktır. Bu sayede yapılacak olan işbirlikleri, güçbirlikleri ile katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi mümkün olacak ve bölge imalat sanayi pazarda önemli bir rekabet gücü elde edecektir.

İmalat Sanayinde Dönüşüm Komisyonu Raporunda bu vizyon ve amacın gerçekleşmesine yönelik 5 hedef ve bu hedeflere ulaşılmasına imkan verecek 19 strateji belirlenmiştir.

Genel çerçeveden bakıldığında, İmalat Sanayinde Dönüşüm Komisyonu'nun ortaya koyduğu hedef ve stratejiler, Türk Sanayisinin rekabet düzeyini arttırıcı şekilde bir yapıyı imalat sanayine kazandıracaktır. Pazarda kendine güçlü bir yer edinmek isteyen imalat sanayi bu konuda gerekli hedeflerini belirlemiş ve bu hedefler doğrultusunda stratejilerini ortaya koymuştur.

5.1.2. 2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı

2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı, Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümü olan 2023 yılında Türkiye'nin ihracatını 500 milyar dolara çıkarmak ve son 10 yılda Türkiye'nin yakaladığı ihracat ivmesinin devamını sağlayarak sürdürülebilir bir ekonomi için ihracat atılımını gerçekleştirebilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Stratejinin temel amacı Türkiye'nin ihracat atılımına yönelik olarak belirlenen hedefler doğrultusunda bütünsel bir "Eylem Planı" oluşturmaktır. Bu çerçevede, Türkiye'yi 500 milyar dolar ihracat hedefine taşıyacak stratejik hedeflerin basit, kolay anlaşılabilir, ölçülebilir, yönetilebilir ve düzenli takibe imkan verecek bir yapıda olması amaçlanmıştır.

Ülkemiz 2002 – 2011 yılları arasında önemli ihracat artışı sağlamıştır. Sağlanan bu ihracat artışına son dönemde tesis edilen ekonomik istikrar ve büyüme ile geçmiş dönemde uygulanan makro ekonomik politikaların önemli katkısı vardır. Bu dönemde makroekonomik istikrar korunmuş, maliye para ve gelir politikaları uyumlu ve birbirlerini destekler şekilde yürütülmüş, kararlılıkla sürdürülen yapısal reformlar ile ekonominin dış şoklara karşı dayanıklılığı arttırılmıştır. Bu bağlamda Kalkınma Plan ve Programlarının ve sektörel stratejilerin eşgüdüm içinde uygulanması ihracatın artmasına önemli katkılar yapmıştır.

2023 Türkiye İhracat Strateji ve Eylem Planı'nda belirtildiği gibi Cumhuriyetin 100. yılında 500 milyar dolar ihracat hedefini gerçekleştirmek için tüm kurumların eşgüdümlü olarak bu amaç doğrultusunda çalışmalarını yapmaları gerekmektedir. Bu konuda özellikle imalat sanayine önemli bir rol düşmektedir. İmalat sanayi katma değeri yüksek ürünlerin üretimini yaparak ihracat oranını arttırmalıdır. Bu doğrultuda İmalat Sanayinde Dönüşüm Komisyonunun belirlediği hedeflerden olan işbirliği, güçbirliği çerçevesinde yapılacak olan

ar-ge, inovasyon faaliyetleri sonucunda üretilecek olan katma değeri yüksek ürünler ihracatın artışına destek verecektir. Trakya Bölgesinin yenilenebilir enerji potansiyelleri değerlendirilerek imalat sektörüne düşük maliyetli enerji sağlanması ve enerji ihtiyacını ithal eden ülkemizin dışa bağımlılığının azaltılması yönünde bir yapı imalat sanayine kavuşturulacaktır. İmalat sektörünün ilerlemesi ve ihracatın daha avantajlı bir şekilde yapılabilmesi için gerekli olan lojistik altyapının geliştirilmesi İmalat Sanayinde Dönüşüm Komisyonunda hedef olarak belirlenmiştir.

5.1.3. Girdi Tedarik Stratejisi ve Eylem Planı (2013 - 2015)

Ekonomi Bakanlığı koordinasyonunda 2010 yılında başlanan Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) çalışmaları ana eksenini, emtia fiyatlarında yaşanan dalgalanmalar ve küresel ticarete son dönemde artan oranda hissedilen korumacı politikalar, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin uyguladığı hammadde stratejileri, ülkemiz sanayi üretim yapısında mevcut ara malı ithalat bağımlılığının makro ekonomik dengeler üzerindeki etkileri ve sanayinin girdi tedarikinde maliyet etkinliğinin sağlanmasının ihracata doğrudan rekabet gücü kazandıracak olması olarak belirlenmiştir.

Türkiye imalat sanayinin ithalata bağımlılık düzeyini yüksek oranlarda olması ülkemiz ekonomisinin en temel sorunlarından birini teşkil etmektedir. 2010 yılı itibariyle toplam 185 milyar dolar tutarındaki ithalatın 131 milyar dolarlık kısmını ara malı ithalatı oluşturmakta olup, ara malının toplam ithalat içerisindeki payı %70,8 düzeyindedir. Benzer şekilde 2011 yılında toplam 241 milyar dolar tutarındaki ithalatın içerisinde toplam ara malı ithalatının tutarı ise 173 milyar dolar seviyesinde olup, ara malı ithalatının toplam ithalat içerisindeki payı %71,9 'dur.

Ara malı ithalatına konu olan ürünler incelendiğinde, en fazla ithalat yapılan ürünler içerisinde demir-çelik ve demir dışı metaller, kimya ve otomotiv sektörüne ait girdilerin büyük paya sahip olduğu görülmektedir.

Ara malı ithalatı ile üretim arasındaki paralel ilişki, üretimin ara malı ithalatına bağımlılığını ortaya koymaktadır. Bu durum ülke üretimini, dünya girdi kaynaklarındaki belirsizlikler, girdi tedarik kaynaklarında ülke/bölge bazlı bağımlılık gibi dengesizlikler ve emtia fiyatlarındaki dalgalanmaların etkilerine açık hale getirmekte, yurtiçi katma değerini istenilen düzeye

ulaşmasını engelleyen unsurlardan birisini oluşturmakta, cari açığa neden olmakta, ihracatta sürdürülebilir rekabet gücü artışının sağlanmasını engellemektedir.

Türkiye'nin 2001-2023 dönemine ait Uzun Vadeli Stratejisi çerçevesinde hazırlanan Dokuzuncu Kalkınma Planı'nın vizyonu, "İstikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen, AB'ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye"dir.

Türkiye Sanayi Stratejisi'nin uzun dönemli vizyonu, "Orta ve yüksek teknolojili ürünlerde Avrasya'nın üretim üssü olmak" olarak ortaya konmuştur. 2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı'nın vizyonu ise "2023 yılında 500 milyar dolar ihracata ulaşarak ülkemizin dünya ticaretinde lider ülkeler arasında yer alması" şeklinde belirlenmiştir.

Bu vizyonun arkasındaki ana hedef; ihracatın üretim yapısının modernize edilerek günümüz ve geleceğin ticaret dünyasının taleplerine yanıt verebilecek ileri teknoloji ve Ar-Ge'ye dayalı esnek bir yapıya kavuşmasını sağlamak olarak ifade edilmiştir.

Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümü olan 2023'e yönelik ortaya konan temel stratejiler çerçevesinde GİTES ve Eylem Planı'nın vizyonu; "Girdi tedarikini güvence altına almış, ara malı üretiminde yetkinliğini artırmış bir ekonomi" olarak belirlenmiştir.

Bu vizyon çerçevesinde, 2013–2015 yıllarını kapsayan GİTES'in genel amacı ise; sanayinin ihtiyaç duyduğu ve yeni ürün üretimi ile teknolojik gelişmenin gerektireceği girdilerin tedarikinde süreklilik ve güvenliğin sağlanması, etkinliğin ve verimliliğin artırılması, ihracatta sürdürülebilir küresel rekabet gücü artışının temini, daha fazla katma değer Türkiye'de bırakılması ve ara malı ithalat bağımlılığının azaltılmasıdır.

GİTES ve Eylem Planı, Türkiye'de önde gelen sektörlerin ithal girdi bağımlılığı ile Türkiye'de işletmelerin çeşitli nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan girdi tedarik konusundaki yetersizliklerini bertaraf etmeyi, üretim için en önemli unsurların başında yer alan girdilerin tedarikinde kamu ve özel sektörde ortak bir anlayış ve bakış açısı geliştirmeyi hedeflemiştir.

Trakya Bölge Planı (2014-2023) için hazırlanan İmalat Sanayinde Dönüşüm Komisyon Raporu ortaya koyduğu hedefler açısından incelendiğinde imalat sanayinin etkinliğini artırıcı stratejileri içinde barındırmaktadır. Bu hedef ve stratejiler Trakya Bölgesinin imalat sanayinin küresel entegrasyonunu sağlayacak düzeyde ve verimlilik artırıcı, katma değeri yüksek ürün

arttırıcı, lojistik altyapısı güçlü ve küresel ölçekte rekabet edebilirlik düzeyini yükseltici niteliktedir.

5.2. Sektörün/Tematik Konunun Bölgenin Gelişmesine Katkısının Değerlendirilmesi

Trakya Bölgesi, Türkiye'nin Avrupa kıtası üzerindeki topraklarının büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu özelliği ile bölge Türkiye'nin Avrupa'ya açılan kapısı konumunda olup, Avrupa'ya erişimi sağlayan tüm karayolu ve demiryolu ağının bölgede yer alması bölgeye stratejik önem kazandırmaktadır. Ayrıca Türkiye ticaretinin yoğun olarak yapıldığı İstanbul iline olan yakınlığı bu stratejik önemi daha da artırmaktadır.

İmalat Sanayinin bölge içinde Çorlu ve Çerkezköy'den başlayıp Muratlı ve Lüleburgaz'a kadar uzanan D-100 Karayolu etrafında yoğunlaşması bu kesimlerde imalar sanayi için güçlü bir altyapının oluşmasını sağlamıştır. Öte yandan Batı ve Kuzey aksı içerisinde yer alan sanayi alanlarının özellikle lojistik ve enerji altyapısı yönünden geliştirilmeye ihtiyacı vardır.

Bölge ekonomisi genel olarak incelendiğinde, 2006 yılında yaratılan gelirin içinde tarımın payının %12.5, sanayi payının %34 ve hizmet sektörü payının ise %53.5 olduğu görülmektedir. Tarım ve sanayi üretiminde Türkiye ortalamasının üzerinde bulunan Bölge, hizmetler sektöründe %10 oranında altta yer almaktadır. Tarımsal üretimden elde edilen gelir 2004-2006 yılları arasında sabit kalırken sanayiden elde edilen gelir 2004-2006 yılları arasında %46 artmış, hizmet sektöründen elde edilen gelir ise %50 artış göstermiştir.

Bölgenin yaşadığı bazı makroekonomik sorunların nedenleri olarak sayılabilecek tarım ve hayvancılıktan elde edilen gelirlerin azalması, tarıma dayalı sanayinin hammadde ihtiyaçlarının bölge içerisindeki hammadde üretimi ile karşılanamaması, imalat sanayinin katma değer yaratan ürünlerin üretimine yeterince yönelmemesi bölgenin gelişimi açısından çözülmesi gereken sorunlardır.

Yerli ve yabancı yatırımcılar açısından Trakya Bölgesi sahip olduğu coğrafi konum ve İstanbul gibi bir ticaret merkezine yakınlığı sebebi ile bir cazibe merkezidir. Ancak, coğrafi ve lojistik üstünlüklere sahip olunmasına rağmen fiziksel ve sosyal altyapıdaki eksiklikler ve yatırım teşviklerinden yeterince yararlanılamaması bölgenin çekebildiği yatırımları sınırlandırmaktadır.

Trakya Bölgesindeki imalat sanayi firmaları incelendiğinde rekabetçilik güçlerinin yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu noktada kurumsallaşma, verimlilik artışı, ar-ge, inovasyon faaliyetlerinin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması işletmelerin rekabet güçlerini arttırıcı faaliyetlerdir. Bu doğrultuda Trakya Bölgesinin gelişimi için bölgesel politikaların oluşturulması ve uygulanması gerekmektedir. Özellikle yoğun bir şekilde gerçekleştirilen imalat sanayi üretiminin bölgede gelişmesi için bu politikalara uyumluğun sağlanması gerekmektedir. Bu sayede Trakya Bölgesinin gelişmesi ve rekabet düzeyinin arttırılması mümkün olacaktır. Bunlarla beraber imalat sanayinin katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi yönünde yapacakları çalışmalar desteklenmeli ve arttırılmalıdır. Özellikle ar-ge, inovasyon faaliyetlerinin belirli bir işbirliği çerçevesinde geliştirilmesi Güney Kore'nin gerçekleştirdiği hızlı büyüme atağına benzer bir büyümenin bölgede gerçekleşmesini sağlayacaktır.

Sonuç olarak Trakya Bölgesinin sahip olduğu hızlı sanayileşme süreci lojistik imkanların etkin bir şekilde kullanılması ve katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin arttırılması ile daha da hızlanacaktır. Böylelikle bölgenin gelişimi için etken konumda olan imalat sanayi gelişimini sağlayacak ve bu büyüme uygulanan politikalarla sürdürülebilir bir şekilde devam edebilecektir.

KAYNAKÇA

KÜÇÜKKİREMİTÇİ, O. (2012). *İmalat Sanayi ve Ana Sektörlerin Performans, Yapısal ve Mekansal Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi*. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Müdürlüğü.

T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı. (2009). *2009-2013 Stratejik Plan*. T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı.

T.C. Ekonomi Bakanlığı. (2012). *2023 Türkiye İhracat Stratejisi*. Ankara: T.C. Ekonomi Bakanlığı.

T.C. Ekonomi Bakanlığı. (2011). *Girdi Tedarik Stratejisi ve Eylem Planı 2013-2015*. Ankara: T.C. Ekonomi Bakanlığı.

T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2012). *Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi 2013-2023*. Ankara: T.C. Kalkınma Bakanlığı.

T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı. (2010). *Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi 2011-2014*. Ankara: T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı.

Trakya Kalkınma Ajansı. (2013). *İmalat Sanayinde Dönüşüm Komisyonu Toplantı Notları*. Tekirdağ.

Trakya Kalkınma Ajansı. (2012). *Rekabet Analizi*. Tekirdağ: Trakya Kalkınma Ajansı.

Trakya Kalkınma Ajansı. (2010). *TR21 Trakya Bölge Planı 2010-2013*. Tekirdağ: Trakya Kalkınma Ajansı.

TÜİK. *TÜİK Verileri*. TÜİK.

Türkiye Cumhuriyeti Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü. (2012). *81 İl Durum Raporu*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı. (2010). *Güney Kore İnovasyondaki Başarısını Nelere Borçlu? Türkiye için Çıkarımlar*. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı.

Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. Hazine Başkanlığı Ekonomik Araştırmalar Müdürlüğü. (2007). *Küreselleşme Sürecinde Dünya ve Türkiye Ekonomisinde Sektörel Yapıdaki Dönüşüm Üzerine Bir İnceleme*. Türkiye Vakıflar Bankası.